

BİLANÇO

TÜRMÖB AYLIK YAYIN ORGANI • SAYI : 134 • ARALIK 2007 5 4.00 YTL • ISSN:1307-6620

- *Kurumlar vergisi indirimleri vergi gelirlerini etkilemiyor*
- *Vergi sistemini iyileştirmede Türkiye ikinci sırada*
- *Petrol fiyatları küresel dengeleri değiştiriyor*

ISSN 1307-6620

9 771307 662000

Ekonomik Rapor

Küresel vergi rekabeti

Son yirmi yıllık dönemde küresel ekonomik rekabete, vergi rekabeti damgasını vurdu. 1980'li yılların ortalarında İngiltere'de Thatcher ile başlayan süreç son yirmi yılda tüm dünya ülkelerini belirli oranlarda etkiledi.

Yaşanan gelişmeler ülkeleri vergi sistemleri konusunda bağımsız karar alma kabiliyetinden uzaklaştırdı. Günümüzde ülkeler vergi oranlarını belirlerken, diğer ülkelerin attıkları adımları da dikkate alır hale geldiler.

Özellikle kurumlar vergisinde 1980'lerin ortalarındaki yüzde 50 seviyesi günümüzde neredeyse yarı yarıya azaldı.

Başta kurumlar vergisi olmak üzere vergi oranları indiriminde artık sona yaklaşıldı. Tek başına oran indirimlerinin hiç bir cazibesi kalmadı. Günümüzde vergi rekabeti vergi oranlarının indiriminin ötesine geçti. Vergi oranlarının yanı sıra, matrahın hesaplanması ve vergi uyum maliyetleri de vergi rekabetinin önemli unsurlarını oluşturuyor. Vergi oranları, matrah hesaplaması ve uyum maliyeti bizi efektif vergi oranı olgusuna götürüyor.

Büyük firmalar yatırım kararlarını o ülkedeki efektif vergi oranına bakarak alıyorlar.

Türkiye önemli bir vergi oranı indirimi gerçekleştirdi. Ancak, yasal ve idari vergi iklimi konusunda önemli eksiklikleri bulunuyor.

Dergimizin bu sayısında da ilgi ile okuyacağınızı umduğumuz haber ve araştırmalara yer verdik.

Gelecek sayımızda buluşmak dileğiyle...

Nail SANLI

Genel Sekreter

Kurumlar vergisi indirimleri vergi gelirlerini etkilemiyor

Kurumlar vergisi payının, toplam vergi gelirleri içerisinde düşük olması, kurumlar vergisi oranının düşürülmesinden dolayı, vergi gelirlerini ve vergi yükünü etkilemiyor. Avrupa Birliği'nde yaşanan oran indirimleri bu gerçeğin altını bir kez daha çizdi.

1 993 yılında daha AB 15 üye ülkeden oluşuyor iken, ortalama kurumlar vergisi oranı yüzde 38 idi. 2006 yılına gelindiğinde ise 27 üyeli AB'nin ortalama kurumlar vergisi oranı 12,2 puan düşerek yüzde 25,8 olmuştu.

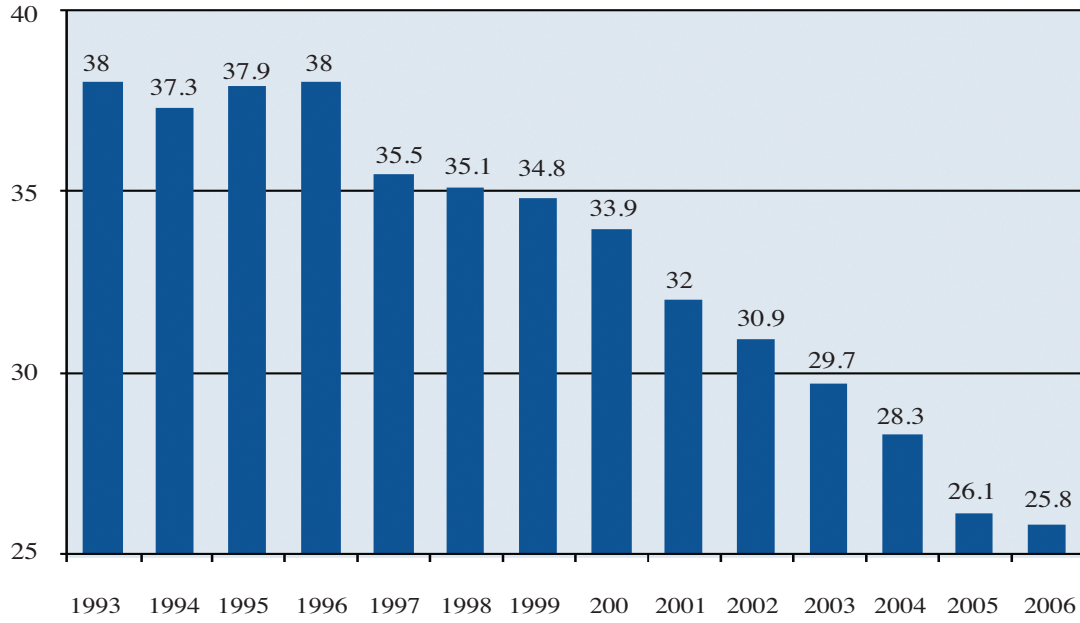
AB'nin üç büyük ekonomisinden biri olan Almanya'da 1993 yılında yüzde 59,7 olan federal vergi oranı 2006 yılında yüzde 38'e düşürülmüştür. Bu 14 yıllık dönemde yüzde 36 oranında bir düşüşü

ifade etmektedir. Almanya'nın böyle yüksek oranlı bir kurumlar vergisi indirimine gitmesinin altında yatan en büyük etmen, 2004 yılında AB'ye üye olan Doğu Avrupa Ülkelerinden gelen yoğun vergi rekabetidir. Almanya halen AB içerisinde en yüksek kurumlar vergisi oranına sahip durumdadır. Yeni vergi reformu paketi kapsamında bu oranın yüzde 30'lar düzeyine çekilmesi öngörülmektedir. Almanya'yı yüzde 37,3'lük kurumlar vergisi ile İtal-

ya ve yüzde 35 ile Malta takip etmektedir.

1993 ile 2006 yılları arasındaki 14 yıllık dönemde en büyük kurumlar vergisi indirimini, oranı yüzde 40'tan yüzde 12,5'e düşürerek İrlanda yapmıştır. Bu kurumlar vergisi oranında yüzde 68,8'lik bir düşüşü ifade etmektedir. Bu noktada İrlanda'yı, kurumlar vergisi oranlarını yüzde 36 oranında düşüren Avusturya ve Almanya izlemektedir. Portekiz kurumlar vergisi oranını yüz-

AB Ortalama Kurumlar Vergisi Oranı (%)

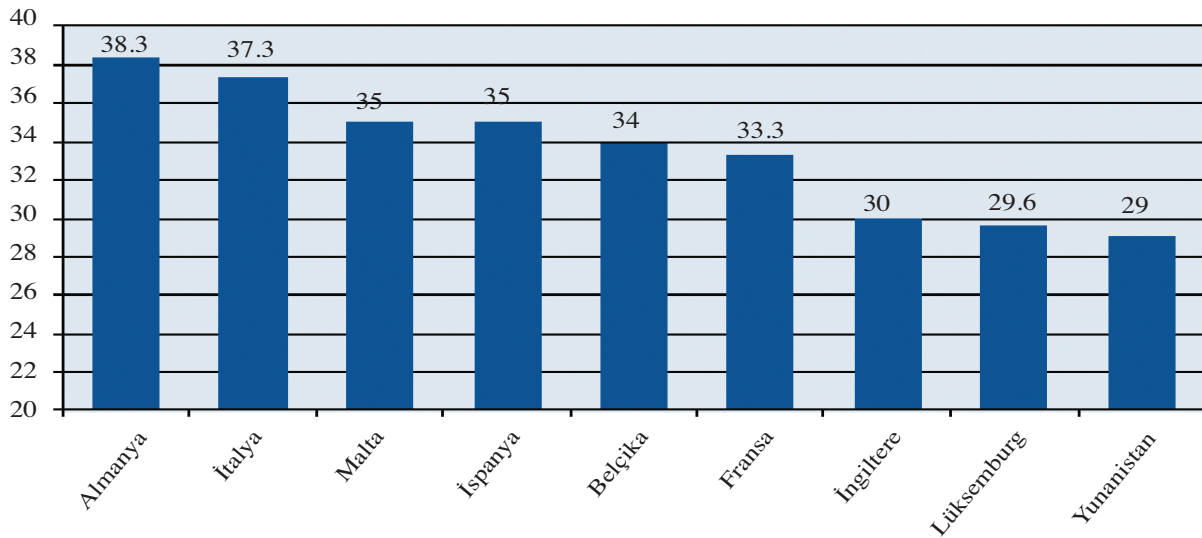
de 31 düşürerek yüzde 27.5 getirmiş, İtalya ise yüzde 29 düşürerek yüzde 37.3 yapmıştır.

OECD ülkelerinde ise ortalama kurumlar vergisi oranı 2006 yılında yüzde 28.5 olmuştur. Bu ora-

nın 1993 yılında yüzde 39 olduğu göz önüne alındığında geçen 14 yıllık dönemde OECD üyesi ülkelerde ortalama kurumlar vergisi oranı tam 9,5 puan düştüğü görülecektir.

G7 ülkelerinde durum biraz daha farklıdır. 2006 yılında G 7'lerin ortalama kurumlar vergisi oranı yüzde 36.5'tir ve 1993 ile 2006 yılları arasında ABD ve Fransa hariç diğer 5 ülke kurumlar ver-

AB İçinde En Yüksek Vergi Oranları (2006)

gisi oranlarını düşürmüşlerdir. Kurumlar vergisi oranlarını düşüren ülkelerden Almanya, kurumlar vergisinde 21.4, İtalya 14.5, Japonya 11.9, Kanada 8.2 ve son olarak İngiltere 3 puanlık indirim yapmışlardır.

Vergi rekabeti daha çok kurumlar vergisi oranını düşürmek suretiyle gerçekleşiyor. Peki bu indirimler sonucu bir gelir kaybı oluşmakta mıdır? Yoksa gelen yabancı sermaye sayesinde bu kayıp telafi edilmekte hatta daha iyi bir konuma mı gelinmektedir?

Kısa ve orta dönemde kurumlar vergisi indiriminin tahsilat üzerindeki etkisi beklenileceği gibi negatif olmaktadır. Uzun dönem-

de ise artan yatırımlar ve canlanan ekonomi nedeniyle kurumlar vergisi hasılatının artması beklenir. Bu durum göz önüne alındığında vergi rekabetine giren ülkelerin genel olarak kurumlar vergisi tahsilatında meydana gelecek azalmayı telafi etmek için başlıca iki yola başvurduğu gözlemlenmektedir;

1. Bütçe harcamalarının gözden geçirilerek daha etkin hale getirilmesi,

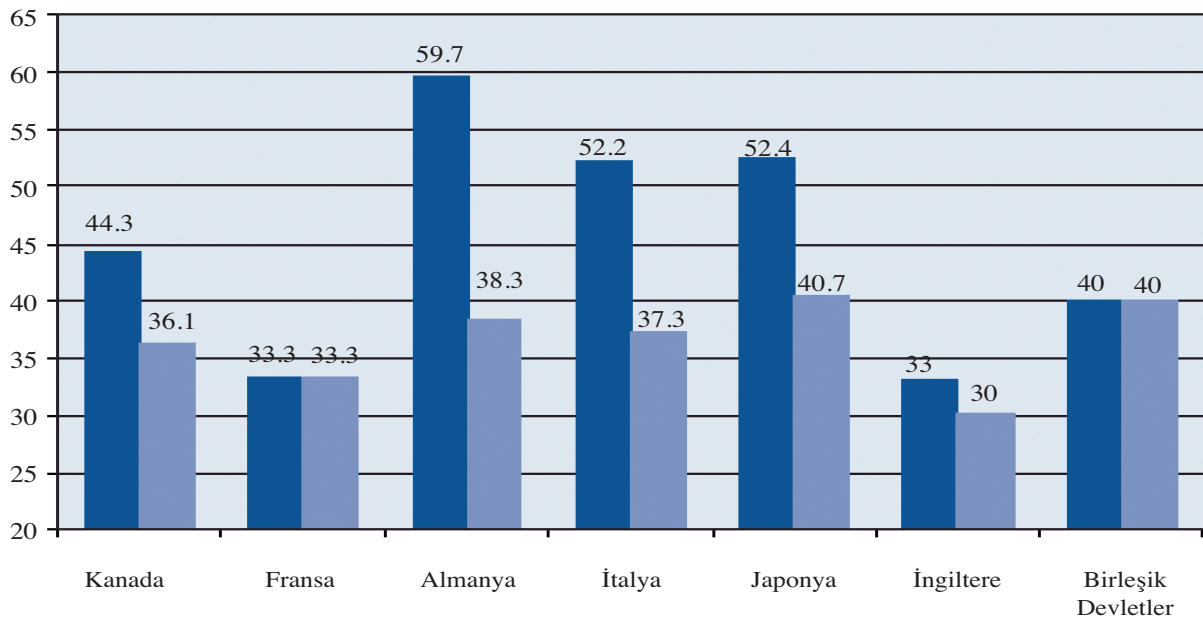
2. Vergi tabanının genişletilmesi.

Ülkelerin bazen sermaye kazançları üzerinden alınan vergileri, bazen de tüketim üzerinden alınan vergileri artırdıkları da görülebilmektedir.

Vergi reformuna hazırlanan Almanya'nın son hazırladığı reform paketinde de oran indirimi nedeniyle azalması beklenen kurumlar vergisinin, telafi edileceği belirtilmektedir.

AB ülkelerinde vergi gelirlerinin GSYİH'ya olan oranına baktığımızda vergi yükü oranı son 10 yıllık dönemde istikrarlı bir şekilde yüzde 39.6 ila yüzde 39.9 arasında yer aldığı görülmektedir. Yani kurumlar vergisi oranında yapılan indirimler aslında toplam vergi yükünde bir azalma sonucu doğurmamaktadır. Çünkü ülkelerin kurumlar vergisi tahsilatlarının GSYİH'ya olan oranları yüzde 4'ü pek aşmamaktadır.

G7 Ülkelerinde Kurumlar Vergisi Oranları 1993-2006 (%)

Vergi sistemini iyileştirmede Türkiye ikinci sırada

Dünya Bankası'nın 178 ülkeyi kapsayan araştırması; vergi sisteminin basitleştirilmesi, işletmeler için uyum maliyetlerinin azaltılması, vergi oranlarının düşürülmesinin vergi gelirlerini artırdığını ortaya koydu. Vergi sistemini iyileştirmeye yönelik çalışmalarda Türkiye ikinci sırada yer aldı.

Dünya Bankası, IFC ve PricewaterhouseCoopers tarafından yayınlanan rapor, firmaların vergi ödemesini kolaylaştıran vergi reformları, vergi tabanını genişletmek suretiyle hükümetlerin vergi gelirlerini artırabilir diyor. Vergi sistemleri konusunda yıllık raporlar serisinin ikincisi olan Vergi Ödeme 2008 (Paying Taxes 2008) isimli rapor dünya genelinde 178 ülkeyi kapsıyor.

Raporda, eğer hükümetler vergi sistemlerini basitleştirir, işletmeler için uyma maliyetlerini azaltır ve vergi oranlarını düşürürse, hem hü-

kümetler hem de firmalar için kazan-kazan fırsatı doğacağı ileri sürülüyor.

Bu yıl, 31 ülke ticari vergi sistemlerini iyileştirmiştir ve 65 ülke de son üç yılda bunu başarmıştır. Bulgaristan birinci sıradadır, hemen ardından Türkiye ikinci durumdadır. Dünya genelinde 27 ülkede uygulanan, kurumlar gelir vergisini azaltmak en yaygın reform olurken, birçok ülke de diğer ticari vergileri basitleştirmek veya kaldırmak suretiyle uyma yükünü azaltmıştır. Doğu Avrupa ve Orta Asya'daki ülkeler reformlarının çoğunu 2006 ve 2007 yıllarında yapmış-

lardır, ancak vergi oranları o bölgede ve Afrika'da en yüksek olmaya devam etmektedir. Uyma yükünün en yüksek olduğu bölgeler Latin Amerika, Doğu Avrupa ve Orta Asya'dır. "Bu yıl, ticari düzenleme ortamındaki ikinci en yaygın reform vergi yükünü azaltmak olmuştur. Hükümetlerin gelir azalır korkusuyla daha önceleri vergi yükünü azaltma isteksizliklerine rağmen, vergi reformunu uygulamış olan bazı hükümetler daha yüksek yatırım ve ekonomik büyüme biçiminde faydalar gördüler" diyor, raporun eş yazarı ve Dünya Bankası – IFC Doing Business projesinde vergi uzmanı olan Rita Ramalho.

"Ayrıca, daha düşük ticari vergi yükü taşıyan ekonomilerde daha fazla sayıda yeni firma piyasaya giriyor."

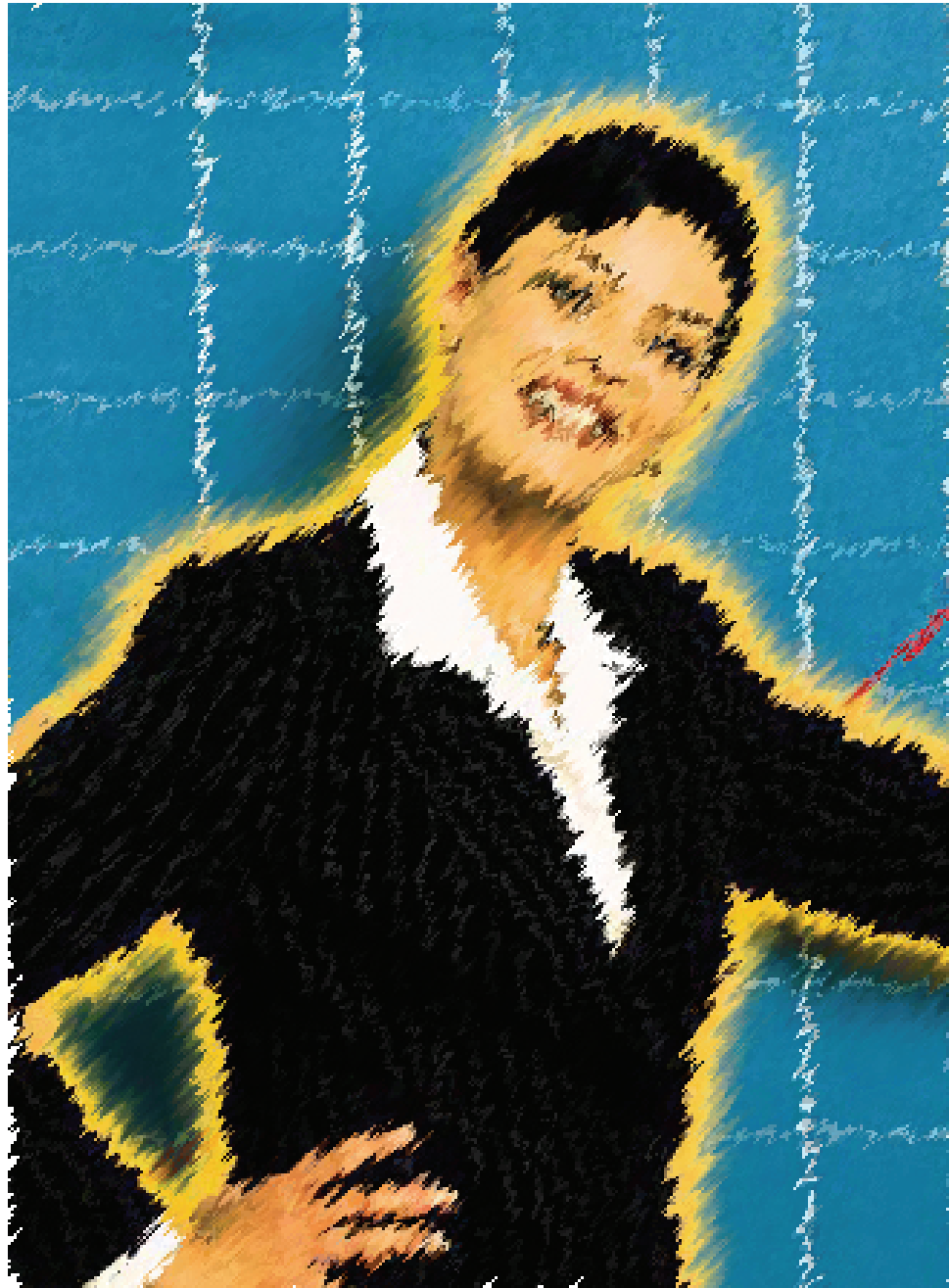
Mısır örneği oldukça öğretici. İki yıl önce Mısır, kurumlar gelir vergisinin neredeyse yarı yarıya azaltılmasını da içeren büyük vergi reformları yapmıştı. Bu da hükümetin vergi tabanını ve gelirlerini artırdı.

Bu yıl, vergi ödeme kolaylığı bakımından en öndeki 10 ülke sırasıyla şunlar: Maldivler, Singapur, Hong Kong (Çin), Birleşik Arap Emirlikleri, Umman, İrlanda, Suudi Arabistan, Kuveyt, Yeni Zelanda ve Kiribati. Vergi ödemenin en zor olduğu 10 ülke ise, 169'ncudan 178'nciye doğru şöyle: Jamaika, Moritanya, Bolivya, Gambiya, Venezuela, Orta Afrika Cumhuriyeti, Kongo Cumhuriyeti, Ukrayna ve Beyaz Rusya.

İdari vergi yükümlülüklerine uymak işletmeler için gerçek bir yük olmaya devam ediyor. Ortalama olarak dünya genelinde bir şirket, vergi düzenlemelerine uymak için neredeyse iki ayını harcıyor: 15 gün kurumlar, gelir vergisi için 21 gün emek vergileri ve kesintileri için ve 21 gün de tüketim vergileri için. Ülkeler arasında bu konuda büyük farklılaşma da var. Örneğin tüketim vergilerine uyma Azerbaycan'da 105 gün alırken, İsviçre'de yalnız bir gün alıyor.

Araştırma, dünya genelinde vergi sistemlerinin doğrudan karşılaştırılmasını da sağlıyor. İşletmelerin yalnız vergi oranlarından değil, vergi düzenlemelerine uymanın getirdiği usul yükünden de etkilendiklerini gösteriyor. Rapor, yapılan vergi ödemeleri sayısı, uymak için harcanan süre, ve toplam vergi oranı ile ölçülen vergi maliyetleri üze-

rine odaklanıyor. Toplam vergi oranı, firmaların ödediği beş vergi türünü kapsıyor: gelir, sosyal, emlak, ciro ve diğer vergiler, örneğin belediye harçları ve yakıt vergileri gibi. Vergi ödemenin genel kolaylık derecesini belirlemek üzere aşamalar, süre ve maliyet göstergeleri kullanılmıştır.

Uyma konuları, düşük vergi oranının getirdiği faydayı azaltarak veya yüksek vergi oranlarının etkisini düşürerek, genel sıralamayı önemli ölçüde etkileyebiliyor. Yüksek vergi oranlarıyla bilinen İskandinav ülkeleri, düşük uyma yükü nedeniyle vergi ödeme kolaylığında iyi durumdadırlar.

Rapor, işletmeleri reformda stratejik rol oynamaya çağırıyor. Vergi Ödeme 2008'in eş yazarı ve PricewaterhouseCoopers LLP'de vergi ortağı olan Susan Symons şunu söylüyor: "İşletmelerin gerçek ekonomik büyüklüklerini hükümetlerin değerlendirebilmesine yardımcı olmak için, işletmelerin

kendi toplam vergi katkılarını açıklamada daha açık sözlü olmaları gereklidir. Vergi sistemlerinin işletmeleri nasıl etkilediğini anlayabilmek için ödenen vergiler ve uyma maliyeti hakkında daha fazla ve daha iyi bilgi verilmesi zorunludur. Hükümetlerin, reformu düşünürken tüm vergileri dikkate almaları gerektiği açıktır. Umarız ki bu yılın raporunda yer alan vergi ödeme kolaylığı sıralaması hakkında yeni bilgiler, reform çabalarının en çok etkili olacağı

yer konusunda kamuoyundaki tartışmaların yoğunlaşmasına yardımcı olur. Sonuçta bu, işletmelere daha çok güven ve yatırım yapma arzusu verecektir."

Avrupa Birliği, vergi sistemlerinin ne kadar geniş bir yelpazede değiştiğine iyi bir örnektir. Üç üye ülke, vergi ödeme kolaylığı bakımından dünyadaki en iyi 15 ülke arasındadır: İrlanda (6'ncı), Birleşik Krallık (12'nci) ve Danimarka (13'üncü). Öte yandan diğer üç üye birlik grup içindedir: Polonya (125'inci), Macaristan (127'nci) ve Romanya (134'üncü). Vergi ödeme kolaylığı bakımından AB'de genel sıralama şöyledir: İrlanda, Birleşik Krallık, Danimarka, Lüksemburg, Letonya, Estonya, Hollanda, İsveç, Slovenya, Belçika, Portekiz, Almanya, Litvanya, Avusturya, Fransa, Finlandiya, Yunanistan, Bulgaristan, İspanya, Çek Cumhuriyeti, İtalya, Slovak Cumhuriyeti, Polonya, Macaristan ve Romanya.

Bulgular, reformu düşünürken hükümetlerin şirketler tarafından ödenen tüm vergileri dikkate alması gerektiğini göstermektedir. Kurumlar gelir vergisi, konunun yalnız bir bölümüdür, toplam vergi oranının yalnız yüzde 37'sini, vergi düzenlemelerine uymak için harcanan zamanın yüzde 26'sını ve vergi ödemeleri sayısının yüzde 12'sini oluşturmaktadır.

Yatırım ve istihdam teşviki 87 bin yeni istihdam yarattı

Bazı illerde vergi ve sigorta primi teşvikleri uygulamak, enerji desteği sağlamak ve yatırımlara bedelsiz arsa ve arazi temin etmek suretiyle yatırım ve istihdam imkanlarının artırılması amacıyla yürürlüğe konulan düzenlemenin iki yıllık uygulaması ile 87 bin yeni istihdam yaratıldı. Elektrik enerjisi giderleri için firmalara yaklaşık olarak 337 milyon YTL tutarında enerji desteği aktarıldı.

Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında 5084 sayılı Kanun 2004 yılı mart ayında yürürlüğe girmişti. Bazı illerde vergi ve sigorta primi teşvikleri uygulamak, enerji desteği sağlamak ve yatırımlara bedelsiz arsa ve arazi temin etmek suretiyle yatırım ve istihdam imkanlarının artırılması amacıyla yürürlüğe konulan, düzenleme önemli bir istihdam imkanı yarattı. Kanunda yer alan “sigorta primi işveren hissesi teşviki” Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca, “gelir vergisi stopajı teşviki” Maliye Bakanlığınca (vergi daireleri),

“bedelsiz yatırım yeri tahsisi” Maliye Bakanlığınca Milli Emlak Genel Müdürlüğünce, enerji desteği ise Hazine Müsteşarlığı Teşvik ve Uygulama Genel Müdürlüğünce uygulanmaktaydı.

5084 sayılı Kanun kapsamı 36 il ve 5350 sayılı Kanunla eklenen 13 il ile 49’a yükselmisti. Hazine Müsteşarlığı tarafından yayınlanan raporda, 2004 yılı mart ayından 2006 yıl sonuna kadar olan dönemde 49 il için yapılan enerji desteği aktarımları; eski ve yeni işletmeler ile yaratılan ilave istihdam dikkate alınarak değerlendirildi. Mart 2004 – aralık 2006 dönemini kapsayan elektrik enerjisi giderleri için fir-

malara yaklaşık olarak toplam 337.- milyon YTL tutarında enerji desteği aktarıldı.

Bu dönemdeki enerji desteği uygulaması ile söz konusu illerdeki 1.241 eski tesise ilave olarak 478 yeni tesis işletmeye açıldı. Desteklenen bu tesislerde 87.587 kişilik ortalama ek istihdam sağlanarak, 62.721 kişi olan istihdam sayısı 150.310 kişiye ulaştı.

En çok ortalama istihdam artışı 9.311 kişi ile Kahramanmaraş, 8.650 kişi ile Rize, 7.300 kişi ile Düzce, 5.102 kişi ile Uşak, 5.029 kişi ile Çorum ve 4.804 kişi ile Malatya illerinde sağlandı. Kahra-

manmaraş, Düzce, Uşak ve Malatya illerindeki istihdam artışı emek yoğun bir sektör olan dokuma giyim sektöründen kaynaklandı. Rize’deki istihdam artışı çay işletmelerinin yaygın bir şekilde bulunması ve çay bitkisinin bakımdan hasata kadar yoğun emek isteyen sektör olması ile açıklanmakta. Çorum ilindeki istihdam artışı ise tuğla-kiremit fabrikalarının bu ilde yoğunlaşmasından kaynaklandı.

Uygulamanın başladığı tarihten bu yana en fazla aktarım, sırasıyla Kahramanmaraş, Adıyaman, Malatya, Uşak, Şanlıurfa, Elazığ ve Niğde illeri için gerçekleştirilmiş olup, bu illere yapılan aktarım toplam enerji desteğinin yüzde 62,62’ini oluşturmaktadır.

5084 ve 5350 sayılı Kanunlar çerçevesinde enerji desteğinden yararlanan 49 il için düzenlenen teşvik belgesi sayısı 2003 yılında 516 iken, 2004 yılında 872’ye çıkmıştır. Teşvik belgesi sayısı 2005 yılında 1.161, 2006 yılında ise 790’dır. 2006 yılında ortaya çıkan düşüşte; Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar’da değişikliğe gidilmesi ile taleplerin yıl sonunda karşılanamamasının etkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra yatırım indirimi ve vergi, resim, harç istisnasının yararlanılan destek unsurları arasından çıkarılması, yatırımlarda teşvik belgesi almanın cazibesini azaltmıştır.

Enerji desteği uygulaması kapsa-

mındaki 49 ilde 2004 yılında 872 adet olan teşvik belgesi sayısı 1.161’e yükselirken, diğer illerde aynı dönemde düzenlenen teşvik belgesi 3.206’dan 3.142’ye düşmüştür. Bu durum, Kanunun yürürlüğe girmesi ile birlikte 49 ildeki yatırımcının yeni yatırımlara yönelmesi ile açıklanabilir.

49 il için 2003 yılında düzenlenmiş olan teşvik belgelerinde; 2.947 milyon YTL’lik yatırım tutarı ve 27.338 kişilik ilave istihdam öngörülmüştür. 2004 yılında düzenlenen belgelerde ise öngörülen yatırım tutarı 3.533 milyon YTL’ye yükselmiş ve ilave istihdam 37.481 kişi olarak tahmin edilmiştir. 2005 yılında yatırım tutarı 7.530 milyon YTL, ilave istihdam ise 46.865 kişi olarak öngörülmüştür.

KOBİ’ler açısından teşvik belgeleri irdelendiğinde, 2003 yılında 33,8 milyon YTL’lik yatırım tutarı ve 935 kişilik istihdam öngörülmüştür. 2004 yılında düzenlenen belgelerde ise öngörülen yatırım tutarı 56,8 milyon YTL’ye yükselmiştir. İstihdam ise 1.887 kişi olarak öngörülmüştür. KOBİ teşvik belgelerinde 2005 ve 2006 yılları için öngörülen yatırım ve istihdam tutarları genel teşviklerdeki azalmaya paralel bir seyir izlemiştir.

Enerji desteği uygulamasından OSB’lerindeki 306 faaliyette olan (eski) tesis olmak üzere, toplam 520 adet tesis yararlanmış olup, 26.216 kişilik ilave istihdam sağ-

landı. Söz konusu tesislere toplam 91,91 milyon YTL enerji desteği ödendi. Ağrı, Ardahan, Artvin, Bingöl, Bitlis, Erzurum, Hakkari, Iğdır, Kastamonu, Muş, Rize, Siirt, Şırnak, Tunceli ve Van illerinin bazılarında organize sanayi bölgeleri olmadığı ya da OSB olan illerdeki işletmeler için talepte bulunulmadığı için hiç aktarım yapılmadı.

2004 yılında aylar itibarıyla 2,7 milyon YTL civarında enerji desteği aktarımı yapılırken, bu tutar 5350 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesini takiben hızla arttı. 2005 yılının ortalarından itibaren aylık enerji desteği aktarımları 13 milyon YTL’nin üzerinde gerçekleşti.

İstihdam verileri incelendiğinde, özellikle 5350 sayılı Kanunu takiben enerji desteği uygulamasının istihdamı önemli ölçüde arttırdığı ortaya çıkmaktadır.

Enerji desteği uygulaması sonucu ortalama 87.585 kişilik ilave istihdam sağlandı. Mevcut ve ilave istihdam rakamları birlikte değerlendirildiğinde, uygulamanın istihdam üzerindeki olumlu etkisi çarpıcı bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Enerji desteği uygulamasının istihdam üzerindeki etkisi sektörel bazda incelendiğinde, en fazla istihdam artışının, dolayısıyla enerji desteği aktarımının emek yoğun bir sektör olan tekstilde (dokuma ve giyim) olduğu ortaya çıkmaktadır. Dokuma-giyim sektörü için aktarılan 174,87 milyon YTL enerji des-

teği karşılığında 33.189 kişilik ek istihdam sağlandı.

Diğer emek yoğun sektörlerde (bitkisel üretim, deri ve kösele, eğitim, gıda-içki, hayvancılık, kireç, lastik-plastik ve orman ürünleri) ise ilave istihdam yüksek, ancak enerji desteği aktarım miktarı düşük gerçekleşti. Çimento gibi enerji yoğun sektörlerde fazla istihdam artışı bulunmamasına karşın enerji gideri yüksek ve buna bağlı olarak enerji desteği miktarı da fazla olmaktadır.

Enerji desteği uygulaması değerlendirildiğinde, yeni işletmelerde

işletme başına düşen ilave istihdamın 67 kişi olarak gerçekleştiği ve bu işletmelere 63,93 milyon YTL tutarında kaynak aktarıldığı ortaya çıkmaktadır. Buna karşılık, eski işletmelerde işletme başına düşen ilave istihdam 47 kişi olup, bu işletmelere 273,16 milyon YTL tutarında kaynak aktarıldı.

Yeni işletmelerde, istihdam başına ödenen enerji desteği daha düşük olmasına rağmen, daha fazla istihdam artışı sağlandığı görülmektedir. Eski işletmelerde mevcut istihdamın yüzde 20 artırılması şartı bu-

lunmakla birlikte enerji desteği uygulaması ile, eski işletmeler için yeterli istihdam yaratılamamaktadır.

İşletme yapısı açısından ulaşılan bulgular özetlendiğinde, enerji desteği uygulamasının yeni tesis kurulması yönünden 5084 sayılı Kanun kapsamındaki illerde daha etkili olduğu ortaya çıkmaktadır. 5350 sayılı Kanunla ilave edilen 13 ilde ilk aşamada yeni tesis kurulması yerine mevcut tesislerde istihdam artışına gidilmesi suretiyle enerji desteğinden yararlanılması yöntemi benimsendi.

Sektöre Göre Aktarımlar ve İstihdam Verileri

SEKTÖRLER	Ödenen Enerji Desteği (1000 YTL)	Yüzdesi (%)	İstihdam (Kişi Sayısı)		
			Mevcut	İlave	Toplam
Dokuma Giyim	174.870,52	51,88	27.270	33.189	60.459
Çimento	57.033,44	16,92	2.315	1.902	4.217
Madencilik	34.868,66	10,34	4.092	6.775	10.867
Gıda-İçki	20.099,45	5,96	9.288	19.039	28.327
Tuğla-Kiremit	8.463,71	2,51	4.899	5.643	10.542
Diğerleri	7.620,75	2,26	5.000	10.171	15.171
Orman Ürünleri	6.097,00	1,81	2.410	2.692	5.102
Lastik-Plastik	5.454,41	1,62	1.608	1.440	3.048
Kağıt	5.205,34	1,54	269	835	1.104
Kimya	4.360,44	1,29	686	1.122	1.808
Seramik	4.253,92	1,26	1.097	1.287	2.384
Madeni Eşya	3.392,68	1,01	1.459	1.847	3.306
Taşıt Araçları	2.875,99	0,85	1.556	1.268	2.824
Cam	2.494,56	0,74	772	375	1.147
Toplam	337.090,88	100,00	62.721	87.585	150.306

5084 ve 5350 Sayılı Kanunlar Kapsamında Uygulanan Enerji Desteğine İlişkin Veriler

S. No	İller	Tesis Sayısı (Adet)			İstihdam (Kişi)			Ödenen Enerji Desteği (1000 YTL)
		Eski Tesis	Yeni Tesis	Toplam Tesis	Mevcut	İlave	Toplam	
1	ADİYAMAN	14	35	49	2.493	3.538	6.031	39.263,25
2	AFYON	38	12	50	1.862	1.841	3.703	4.127,53
3	AĞRI	-	1	1	-	13	15	4,17
4	AKSARAY	21	12	33	1.254	1.752	3.006	4.980,94
5	AMASYA	26	16	42	810	1.894	2.704	1.718,06
6	ARDAHAN	-	-	-	-	-	-	-
7	ARTVİN	7	1	8	174	1.152	1.326	2.079,69
8	BARTIN	25	16	41	786	2.394	3.180	1.545,69
9	BATMAN	5	6	11	140	942	1.082	930,55
10	BAYBURT	3	4	7	128	231	359	99,90
11	BİNGÖL	3	-	3	47	71	118	20,56
12	BİTLİS	2	-	2	40	29	69	27,75
13	ÇANKIRI	23	8	31	1.274	1.694	2.968	2.919,97
14	ÇORUM	97	6	103	4.228	5.029	9.257	3.937,61
15	DİYARBAKIR	18	16	34	318	1.919	2.237	9.154,31
16	DÜZCE	41	42	83	2.288	5.012	7.300	7.154,52
17	ELAZIĞ	40	15	55	1.051	2.257	3.308	13.710,24
18	ERZİNCAN	3	4	7	17	249	266	191,84
19	ERZURUM	3	5	8	222	458	680	5.150,47
20	GİRESUN	18	8	26	698	1.729	2.427	3.420,57
21	GÜMÜŞHANE	3	5	8	88	279	367	40,68
22	HAKKARİ	-	-	-	-	-	-	-
23	IĞDIR	1	-	1	10	21	31	6,77
24	K.MARAŞ	159	15	174	12.890	9.311	22.201	71.239,06
25	KARAMAN	27	6	33	2.923	1.699	4.622	1.608,79
26	KARS	5	1	6	215	160	375	3.084,09
27	KASTAMONU	22	8	30	866	1.444	2.310	8.446,19
28	KIRŞEHİR	18	7	25	1.230	889	2.119	4.332,48
29	KİLİS	3	2	5	62	248	310	227,68
30	KÜTAHYA	54	15	69	2.858	3.565	6.423	9.839,46
31	MALATYA	74	32	106	5.055	4.804	9.859	34.140,06
32	MARDİN	4	1	5	271	163	434	5.508,30
33	MUŞ	-	1	1	-	41	41	7,91
34	NEVŞEHİR	45	6	51	1.380	1.859	3.239	2.347,35
35	NİĞDE	23	6	29	2.098	1.247	3.345	11.925,38
36	ORDU	31	12	43	1.729	2.029	3.758	9.675,19
37	OSMANİYE	17	18	35	200	1.202	1.402	2.205,35
38	RİZE	75	8	83	1.718	8.650	10.368	7.111,01
39	SİİRT	5	6	11	393	943	1.336	9.515,67
40	SİNOP	11	2	13	287	405	692	623,94
41	SİVAS	38	15	53	936	2.591	3.527	8.659,65
42	ŞANLIURFA	24	11	35	908	1.656	2.564	15.607,51
43	ŞIRNAK	-	-	-	-	-	-	-
44	TOKAT	44	11	55	1.502	1.885	3.387	1.262,71
45	TRABZON	65	8	73	2.019	3.414	5.433	3.922,37
46	TUNCELİ	2	1	3	14	88	102	75,96
47	UŞAK	79	59	138	4.440	5.102	9.542	23.859,53
48	VAN	3	3	6	25	247	272	83,29
49	YOZGAT	22	12	34	774	1.441	2.215	1.296,85
TOPLAM		1.241	478	1.719	62.721	87.587	150.310	337.090,85

Petrol fiyatları küresel dengeleri değiştiriyor

*Yüksek petrol fiyatları tarihteki en büyük servet transferlerinden birine yol açmakta. Petrol ithalatçısı ülkeler, petrol ihracatçısı ülkelere her gün için, beş yıl önce ödedikleri bedele göre 4 ila 5 milyar dolar fazla ödeme-
de bulunmaktalar. Bu ülkeler bu yıl petrol şirketleri ile petrol üreticisi ve
ihracatçısı ülkelerin kasalarına 2 trilyon dolardan fazla para koyacaklar.*

Türkiye'nin 2007 yılı Ocak-Eylül dönemi dış ticaret açığı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 10.4 oranında bir artışla 45.3 milyar dolara, aynı dönemler itibariyle cari işlemler hesabı açığı ise yüzde 6.2 oranında bir yükselişle 24.5 milyar dolar düzeyine tırmanmıştır. Kamu ve özel sektör tasarruf açığının toplamına eşit olan cari işlemler hesabı açığı yabancılara mülk, varlık satışı yoluyla veya dış borçlanmayla kapatılmakta, finanse edilmektedir.

Örneğin ülkemizin önde gelen sanayi tesislerinden birisi olan Petkimin kendi barajıyla, limanıyla birlikte yüzde 51 hissesi 2.1 milyar dolar bedelle Socar-Turcas-Injaz ortak girişim grubuna satılmış ve satış işlemi 22 Kasım tarihinde Özelleştirme Yüksek Kurulu tarafından onaylanmıştır. Petkimin satışıyla elde edilen döviz, 5 milyar dolar olan Eylül ayı dış ticaret açığının sadece yüzde 40'ını karşılar-ken, 1 milyar 846 milyon dolar olan Eylül ayı cari işlemler hesabı

açığını tümüyle kapatacaktır. Bu manzara ürkütücüdür. İzlenen yanlış para ve kur politikası nedeniyle ihracat-ithalat tutarları arasındaki makas yıllardır sürekli genişlemekte, devasa boyutlara ulaşmış olan dış ticaret ve cari işlemler hesabı açıkları varlık satışı ve borçlanmayla kapatılmaktadır. Daha açık bir deyişle, aşırı değerli hale gelmiş olan YTL.'nin, düşük kur düzeyinin pompaladığı tüketim çılgınlığı, ülke zenginliğinin, bankaların, sigorta şirketlerinin, sanayi tesisleri-

nin, limanların yabancılara satışı ve daha çok borçlanmayla sürdürülmektedir. Satış sırasının Halk ve Ziraat gibi kamu bankalarına geldiği anlaşılmaktadır. Ülkenin potansiyel üretim kapasitesini arttıracak veya teknolojik gelişmeyi destekleyecek yatırımları finanse etmek için değil de kamu ve özel kesimin tüketim harcamalarını finanse etmek için çekilen doğrudan yabancı sermaye yatırımlarındaki sıçramayı bir başarı imiş gibi göstermek ne ölçüde akılcıdır? Dünyada en yüksek reel faizleri vererek yabancı fon çekip, karşılığında daha çok tüketmek için ulusal varlıkları yabancılara satmak ve borçlanmak toplumsal (kolektif) akıl eksikliği olarak algılanamaz mı? Yoksa biz, örneğin 2006 yılında, cari işlemler

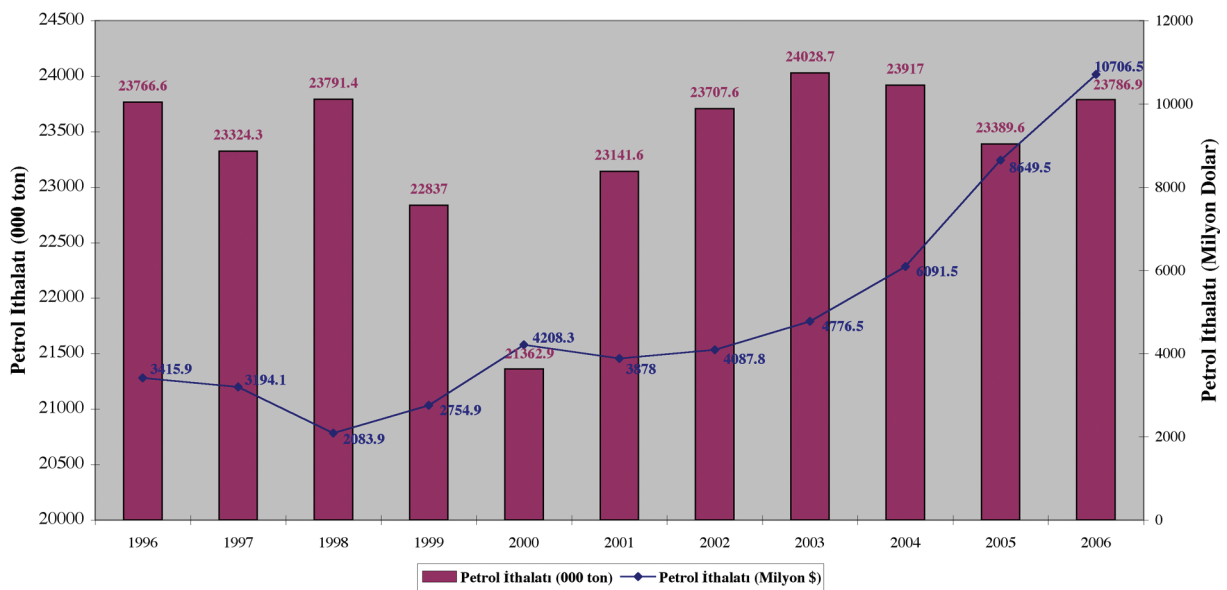
açığı değil de, Gayrisafi Yurtiçi Hasıllarına göre yüzde 5.0 oranında cari işlemler fazlası veren Almanya, yüzde 8.6 fazla veren Hollanda, yüzde 7.2 oranında fazla veren İsveç ve ortalama yüzde 5.6 fazla veren Asya'nın yeni sanayileşen ülke halklarından daha mı akıllıyız? Ülkemizin bu durumu kasabın borcunu ödemek için evdeki gümüşleri satan aileden çok mu farklıdır?

Şüphesiz özellikle son üç, dört yıldır ulusal varlık satışına ve borçlanmaya neden olan önemli faktörlerden birisi de önemli bir enerji ithalatçısı konumunda bulunan ülkemiz için petrol fiyatlarında tanık olunan başdöndürücü yükselmedir. Örneğin geçen yılın ilk dokuz aylık bölümüne göre bu yılın aynı döneminde Türkiye'nin dış ticaret açığı

ğında meydana gelen 4.1 milyar dolar tutarındaki bozulmanın 2.1 milyar doları enerji ithalatı faturasındaki kabarmadan kaynaklanmıştır. Aşağıda 1998-2006 yılları için verilen Türkiye ham petrol ithalatı miktar ve tutar Grafiği petrol fiyatında son yıllarda karşı, karşıya kalınan yükselmenin ülkemize olan maliyetini açıkça göstermektedir.

Benzer bir süreç net enerji ithalatçısı ülkelerin tümü için geçerlidir. Yüksek petrol fiyatları tarihteki en büyük servet transferlerinden birine yol açmıştır. Petrol ithalatçısı ülkeler petrol ihracatçısı ülkelere her gün için, beş yıl önce ödedikleri bedele göre 4 ila 5 milyar Dolar fazla ödemede bulunmaktadır. Bu ülkeler bu yıl petrol şirketleri

Türkiye ham Petrol İthalatı
(000 ton, Milyon Dolar)

ile petrol üreticisi ve ihracatçısı ülkelerin kasalarına 2 trilyon Dolar'dan fazla para koyacaklardır.⁽¹⁾

ABD Enerji Bakanlığı'na göre bu yıl OPEC üyesi olan petrol ihracatçısı ülkelere yapılacak petrol faturası ödemeleri 658 milyar dolara ulaşacak. Bu rakamın 2008 yılında 762 milyar dolara ulaşması bekleniliyor.⁽²⁾

Londra'da kurulu "Küresel Enerji Etüdleri Merkezi"nin hesaplamalarına göre OPEC'in 2007 yılında petrol fiyatı artışlarından kaynaklanan ek gelir artışı 90 milyar dolar düzeyinde gerçekleş-

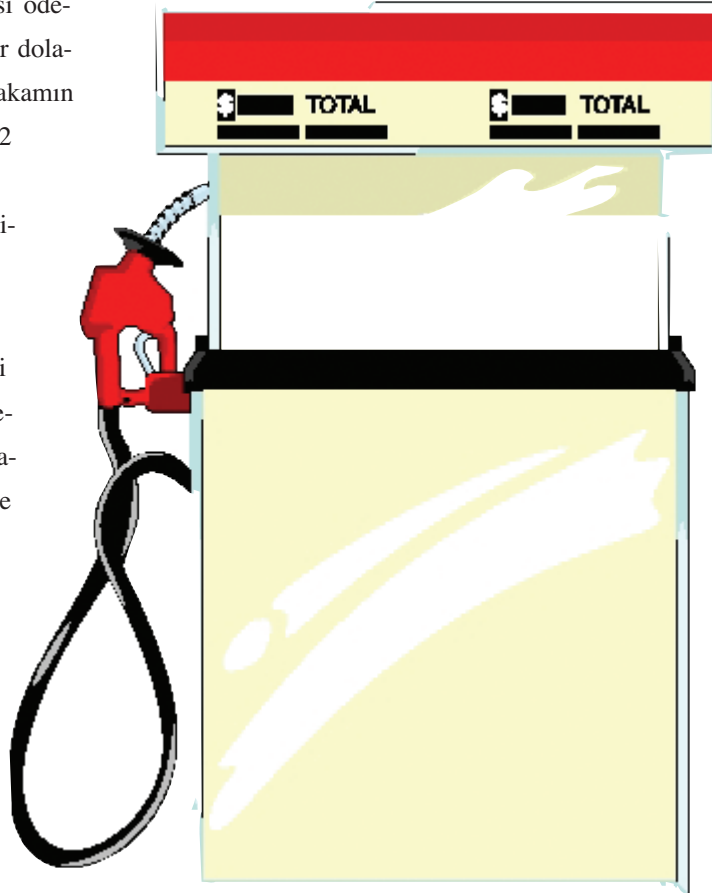
cek ve kartelin ortalama petrol ihrac fiyatı önceden tahmin edilen rakama göre 15 dolarlık bir artışla 66 dolar/varil düzeyinde oluşacak.⁽²⁾

Yüksek petrol geliri, petrol üreticisi ülkelerin ekonomilerinde önemli değişimlere olanak verirken, bu ülke halklarına daha çok tüketme ve büyük kalkınma projelerini ger-

çekleştirme olanağı sağlıyor.

1998 yılından buyana geçen dönemde 5 katı artış gösteren petrol fiyatları İran ve Venezüella dahil OPEC üyesi ülkelere kendi si-

ya-

si emellerini gerçekleştirme alanında yeni ufuklar açıyor. Yüksek petrol fiyatları Orta-Doğuda artık, devasa büyüklükte şirketleri alım gücüne sahip olmuş 'egemen varlık fonları'nın (sovereign wealth funds) oluşumuna da ön ayak olmuş bulunuyor. Venezüella'da Başkan Hugo Chavez politik görüşleri doğrultusunda vaktiyle

ABD sempatisi olanlar dahil Latin Amerika ülkelerine sübvansiyonlu petrol satışında ve yardımda

bulunuyor. İran'da Ahm-

dinejad hızla yükselen pet-

rol geliri sayesinde

yürüttüğü atom

enerjisi programı

nedeniyle Birleş-

miş Mil-

letler ve

ABD tara-

findan uy-

gulamaya ko-

nulan ambargolara kar-

şı daha dirençli davra-

nabiliyor. Hızla yük-

selen petrol fiyatları

nedeniyle Alaska her

bir vatandaşına verdiği

yıllık petrol temettüsü

tutarını geçen yıla göre

547 dolar tutarında bir

artışla 1 654 dolara

yükseltirken, en büyük

petrol ihracatçısı ülke

olan Suudi Arabistan

petrol gelirleriyle dört

yeni şehir kurmayı

planlıyor. Krallığın ba-

tı tarafında kurulacak bu şehirler-

den birisi 27 milyar dolara mal ola-

cak. Enerji santralına, sudan tuz

arındırma tesisine ve limana sahip

olacak olan kentte sanayi bölgesi,

finansal kuruluşların yer aldığı bir

ada, üniversite ve iskan alanı bulu-

nacak ve yaklaşık 2 milyon nüfusu

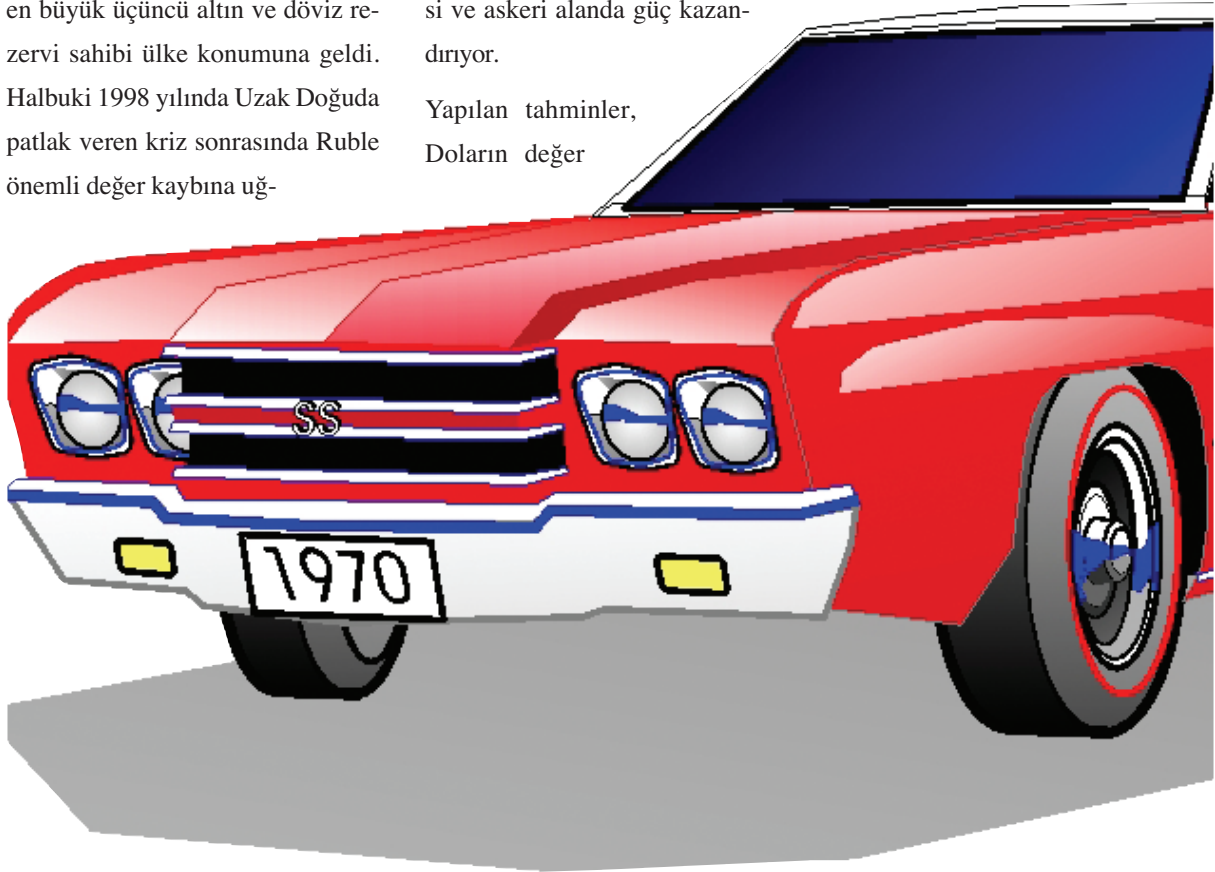
barındıracak.

Dünyanın ikinci büyük petrol ihracatçısı olan Rusya ise tırmanan petrol fiyatları sayesinde federal bütçeyi 1999 yılına göre 10 misli artırma ve dış borçlarını tümüyle ödeme imkanı bulurken, yaklaşık 425 milyar dolar tutarında, dünyadaki en büyük üçüncü altın ve döviz rezervi sahibi ülke konumuna geldi. Halbuki 1998 yılında Uzak Doğuda patlak veren kriz sonrasında Ruble önemli değer kaybına uğ-

gelen bu finansal bağımsızlık ülkeye uluslararası siyasette daha etkin bir rol oynama olanağını da kazandı. Petrol fiyatındaki çarpıcı yükselme Nijerya, Çad ve Sudan gibi Afrika ülkelerinde de hükümetlere gerek ekonomik alanda gerek siyasi ve askeri alanda güç kazandırıyor.

Yapılan tahminler,
Doların değer

hızlı büyümelerini 2008 yılında da sürdüreceği yolundaki beklenti, petrole olan talebin canlılığını koruyacağı ve bir fiyat düşüşü olasılığını gündeme getirmeyeceği görüşüne ağırlık kazandırıyor.

radığında ve

Ülke dış borçları için “moratorium” ilan ettiğinde, ülkede siyasetçiler 2003 yılı itibariyle yeni bir finansal krizle karşı, karşıya kalacağını ve ülkenin o yıla ilişkin dış ödeme yükümlülükleri toplamının 17 milyar dolara ulaşacağını tahmin etmişlerdi. Petrol geliri ile

kaybetme süreci de dikkate alındığında petrol fiyatının 2008 yılı sonlarına kadar olan dönemde de gücünü koruyacağı şeklinde.

ABD’nde ekonomik büyüme hızında bir yavaşlama beklense de, Çin ve Hindistan ile Asya’nın yeni sanayileşen diğer ekonomilerinin

Yüksek petrol fiyatları başta petrol ithalatçısı gelişmekte olan ülkeler olmak üzere yoğun biçimde ithal petrol tüketen ve petrol ürünleri satışı üzerinde sübvansiyon sağlayan ekonomileri olumsuz biçimde etkiliyor. Bununla beraber Deutsche Bank’ın baş enerji ekonomisti Adam Sieminski küresel

(1) www.washingtonpost.com (09/11/2007)

(2) Financial Times, 12 Kasım 2007, S. 2.

(3) The Wall Street Journal, 22 Kasım 2007, S. 1,22.

Sosyal Güvenlik; Hak gaspının adı reform

Sosyal güvenlik sistemini reforma tabi tutma amacıyla hazırlanan yasa tasarısı, çalışanların önemli bir bölümünün haklarını gasp edecek düzenlemeler içeriyor. Yasa tasarısı çeşitli kazanılmış hakları ortadan kaldırırken, uygulamaya ilişkin önemli çelişkileri de içinde barındırıyor.

Sosyal Güvenlik Reformu Yasa Tasarısı, içerdiği düzenlemelerle neredeyse sosyal güvenlik sistemindeki bütün kesimlerin haklarını buduyor. İstanbul Serbest Muhasebeciler Mali Müşavirler Odası (İSMMMO) “Sosyal Güvenlik-Hak Kayıplarının Adı Reform” başlıklı raporunda, düzenlemelerin hangi kesimleri, nasıl etkileyeceğini ortaya koydu. Buna göre, Tasarı, Sosyal Güvenlik Kurumu’nun tamamladığı ve sosyal tarafların görüşlerine sunduğu Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası taslağı; gazeteciler, cezaevi çalışanları, sanatçılar, uçuş personeli ve posta dağıtıcıları, SSK ile Bağ-Kur emeklileri başta pek çok kesimin kazanılmış hakla-

rına darbe indiriyor. Kamuoyunda daha çok emekli aylıklarında maaşları kademeli olarak düşürmesiyle gündeme gelen reform bugün Tarım Bakanlığı’nın bir buzağı için ödediğinin altında süt parası öngörüyor. Sigortalının evlenen malul çocukları “bakmakla yükümlü olunan kişiler” olmaktan çıkarılıyor.

Reformdan kazançlı çıkabilecek tek kesim ise emekli aylığı bağlanmadan şu andaki verilere göre 1.450 YTL olarak hesaplanan temsil tazminatı almaya başlayacak olan milletvekilleri.

TÜRMOB Genel Başkan Yardımcısı ve İstanbul Serbest Muhasebeciler Mali Müşavirler Odası (İSMMMO) Başkanı **Yahya Arıkan**,

taslağın bir çok ciddi hata, eksiklik ve yanlışlıkla dolu olduğuna dikkat çekerek “Reformu sadece sosyal güvenlik açıklarının azaltılması olarak görmek yanlıştır. Maalesef sosyal güvenlik reformunun ilk kabul edildiği gibi, tüm sigortalıların eşit hak ve standartta sosyal güvenceye kavuşturulması düşüncesinden hızla uzaklaşarak ‘yoklukta eşitlik’te güvenceye kavuşturulması öngörülmüştür” dedi. Arıkan, Anayasa Mahkemesi’nin iptal kararı ve kamuoyundan gelen tepkilerin de dikkate alınarak uygulamacı, akademisyen, sosyal taraflar ve konunun uzmanlarından oluşan daha geniş bir kadro ile Tasarı’nın yeniden düzenlenmesi yönünde çağrı yaptı.

İSMMMO'nun raporuna göre Sosyal Güvenlik Reformu, gazetecilerden, emeklilere, bebeklerden Bağ-Kur'lu esnafa kadar geniş yelpazedeki kesimleri şöyle etkileyecek:

Emekli destek primi ödeyerek çalışamayacak: 5510 sayılı Kanunun 30. maddesinde;

5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olan kişilerden yaşlılık aylığı bağlananların sosyal güvenlik destek primi ödeyerek çalışmaları kaldırılıyor. Bu düzenleme, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olanların anayasal

haklarının sınırlandırılması ve ça-

alışma haklarının alınması anlamını taşıırken sigortasız çalışmayı da teşvik edecek.

Evlenen malul çocuklara aylık yok: Sigortalıların evlenen malul çocukları, 5510 sayılı Kanunun 3. maddesinde "Bakmakla yükümlü

olunan kişi"ler arasından çıkarılıyor. Halen, evlenen malul çocuklar hastalık sigortasından yararlanabiliyor, aylık alıyor. *Reformla*, evlenen malul kızların yetim aylığı kesiliyor.

Emekli maaşlarına tırpan: Emekli aylıklarında artış yapılırken güncelleme katsayısı dikkate alın-

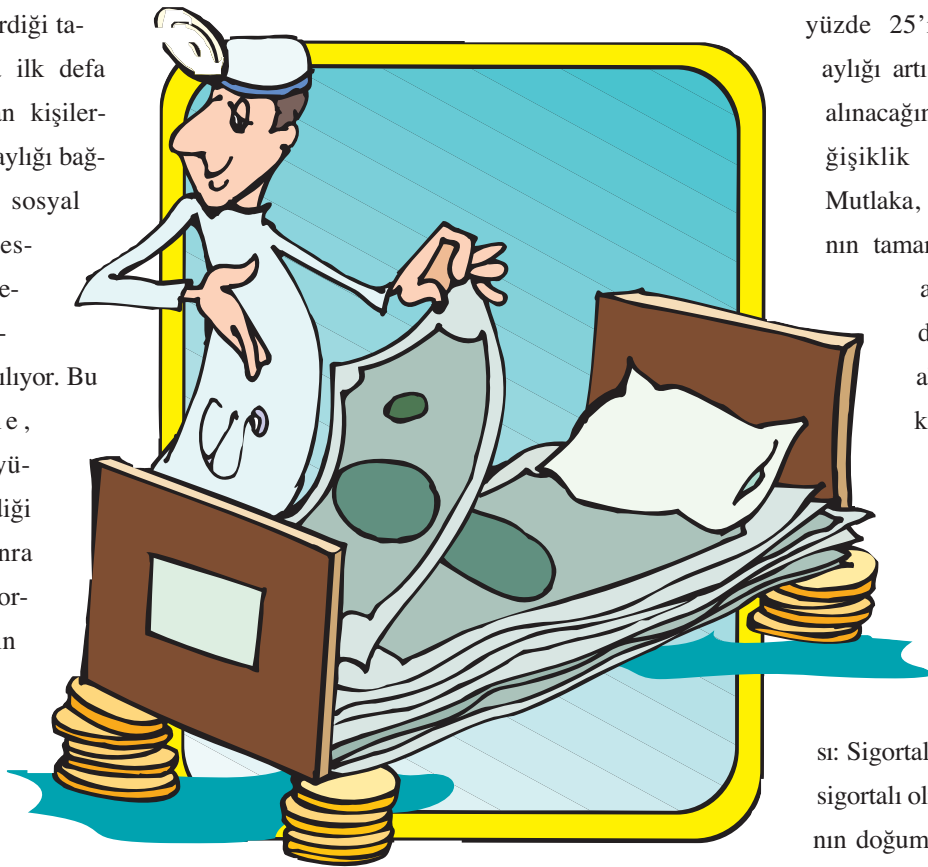
ile Her yılın Aralık ayına göre TÜİK tarafından açıklanan en son temel yıllık tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranının % 100'ü ile sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızının % 25'inin toplamına (1) tam sayısının ilave edilmesi sonucunda bulunan değeri ifade ettiği belirtilmektedir.

Ancak gelişme hızının sadece yüzde 25'inin, emekli aylığı artışında dikkate alınacağına ilişkin değişiklik yetersizdir. Mutlaka, gelişme hızının tamamının emekli aylığı artışında dikkate alınması gerekir.

Bebeğe bu zağının-kindin az süt para-

sı: Sigortalı kadına veya sigortalı olmayan karısının doğum yapması nedeniyle sigortalı erkeğe do-

ğumdan sonraki altı ay süresince her ay, doğum tarihinde geçerli olan asgarî ücretin üçte onda biri (**Halen 58,50.-YTL**) tutarında emzirme ödeneği verileceği öngörülüyor. Bu tutar 5510 sayılı Kanunun ilk halinde, 6 ay boyunca her ay için asgari ücretin üçte biri idi. Oy-

mayacağı yönündeki düzenlemede kısmen geri adım atıldı. Kamuoyunun tepkisi üzerine SGK gelişme hızının yüzde 25'inin aylıkların artışına yansıtılmasını öngördü.

5510 sayılı değişiklik önerisi hazırlayan SGK, güncelleme katsayısı

sa, Tarım Bakanlığı ise doğum yapan ineğin sahibine 80 ile 140 YTL arasında yardım yapıyor ve yardım her yıl artırılıyor.

İş göremezlik ödeneği düşürülüyor; işçinin kaybı yüzde 10: Bu güne kadar sigortalıların iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve sigortalı kadının doğum yapması halinde günlük kazancının üçte ikisi olarak verilen tutar, sigortalılar aleyhine değiştirilerek iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve sigortalı kadının analığı halinde verilecek geçici iş göremezlik ödeneği, **günlük kazancının beşte üçü** olarak değiştiriliyor. Bu sigortalıların haklarında önemli bir kayıp anlamına geliyor.

Örneğin; ortalama günlük kazancı 50.-YTL olan bir sigortalının iş kazası sonucunda 20 gün istirahat alması halinde geçici iş göremezlik ödeneği olarak 666,66.-YTL yerine, 600.-YTL geçici iş göremezlik ödeneği verilecek. Örnekteki **sigortalının kaybı %10** (66,66 YTL) olacak.

Bağ-Kur’lu emeklilerin destek primi artırılıyor: Belirlenecek aylık prime esas kazanç alt sınırının; 1) 55 yaş ve altında olan sigortalılar için % 16’sı, 2) 56 yaş ve üzerinde olan sigortalılar için %14’ü, oranlarında sosyal güvenlik destek primi kesintisi öngörülüyor. Bağ-Kur’dan emekli olanlardan ya hiç destek primi alınmaması ya da aylığın yüzde 10’unu aş-

maması gerekir.

Gazeteciler, uçuş personeli gibi kesimlere yıpranma payı zammı kaldırılıyor: Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından hazırlanan taslağa göre, basın ve gazetecilik iş yerlerinde iş ve basın kanununa göre çalışanlar, hava yolları uçuş personeli, lokomotif makinistleri, infaz koruma memurları, posta dağıtıcıları, TRT’de haber hizmetinde çalışanlar, Devlet Tiyatrosu sanatkarları, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası’nın şef ve üyelerinin yararlandığı “yıpranma payı = Fiili hizmet süresi zammı” kaldırılıyor. Bu zam, sayılan meslek çalışanlarının 360 günlük hizmetlerine artı 90 günlük fiili hizmet süresi zammı olarak ekleniyor ve emeklilik hesabında her yıl için 90 günlük süre düşülüyordu. Böylece, bu meslek mensupları örneğin 25 yılda emekli olacakken, 20 yılda emekliliğe hak kazanabiliyordu.

Yeni taslakta Fiili Hizmet Zammı’ndan yararlananlar TSK subay, yedek subay, astsubay, uzman jandarma ve uzman erbaşlar, emniyet görevlileri, MİT mensupları, itfaiyeciler, dalgıçlar, cam, civa, çimento, kok, alüminyum, demir-çelik, döküm, asit fabrikaları gibi işyerlerindeki riskli işlerde çalışanlar için 60-90 günle; yeraltı işlerinde çalışanlar için ise 180 günle sınırlandırıldı.

Milletvekillerine temsil kıyağı:

5510 sayılı Kanunun 43. maddesi uyarınca; TBMM üyeliği sona eren milletvekillerinden, emeklilik için gerekli şartları taşımadığı için aylık bağlanamayanlara, sigortalı bir işte çalışmadıkları veya aylık bağlanmadığı takdirde **30.000 * memur maaş katsayısı (0,04835) üzerinden 1.450,50.-YTL “temsil tazminatı” ödenecek.**

Reform tasarısında ayrıca;

- Anayasa Mahkemesi’nin kararı na (21.03.2007 tarihli ve 26469 Sayılı Resmi Gazete) aykırı olarak iş kazası ve meslek hastalığı durumunda sigortalının “işve- renden isteyebilecekleri tutarlarla sınırlı olmak üzere” hükmü getiriliyor. Bu bölüm, uygulamada sigortalının aleyhine sonuçlar doğuruyor.
- Yaşlılık sigortasından sağlanan haklar kısıtlanırken yararlanma şartları ağırlaştırılıyor.
- Aylık bağlama oranı düşürülürken tavan uygulaması getiriliyor. Tasarıda, “Aylık bağlama oranı, sigortalının malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tâbi geçen toplam prim ödeme gün sayısının her 360 günü için 2015 yılı sonuna kadar % 2,5; 2016 yılı başından itibaren ise % 2 olarak uygulanır. Bu hesaplama- da 360 günden eksik süreler orantılı olarak dikkate alınır. Ancak aylık bağlama oranı % 90’ı

İnsani Gelişmeye İzlanda Damgası

Birleşmiş Milletler İnsani Gelişme Raporu yayınlandı. 177 ülkenin değerlendirildiği raporda İzlanda ilk sırada yer aldı. Türkiye, orta insani gelişme seviyesi ile kendine 84'üncü sırada yer buldu. Değerlendirme, ortalama yaşam süresi, yetişkinlerde okur-yazarlık, ilköğretim, ortaöğretim ve üst öğretime kayıt ve gelir düzeyleri incelenerek hazırlanıyor.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın yayımladığı 2007/2008 İnsani Gelişme Raporu'na göre İzlanda, Norveç'i küçük bir farkla geride bırakarak İnsani Gelişme Endeksi'nin (HDI) en üst sırasına yerleşti. Norveç, son altı yıldır listenin başında yer alıyordu. Raporun yazarları, sıralamadaki bu değişikliğin, yeni ortalama yaşam süresi ve kişi başına düşen gayrisafi yurtiçi hasıla tahminlerinden kaynaklandığını belirtiyor.

İlk kez 1990 yılının İnsani Gelişme Raporu'nda tanıtılan İnsani Gelişme Endeksi, BM ortaklarından ve diğer resmi kaynaklardan edinilen en son verilere dayanılarak, ortalama

yaşam süresi, yetişkinlerde okur-yazarlık, ilköğretim, ortaöğretim ve üst öğretime kayıt ve gelir düzeyleri incelenerek hazırlanıyor. Ölçümler, ülkelerin sunduğu verilere dayanıyor ve Endeks düzenli olarak yeniden uyarlanıyor.

2007 İnsani Gelişme Endeksi, Çin'in özel yönetim bölgesi olan Hong Kong ve işgal altındaki Filistin toprakları dahil olmak üzere 175 BM üye ülkesinin 2005 istatistiklerini değerlendiriyor. Bu yılki İnsani Gelişme Endeksi sıralaması, aralarında Afganistan, Irak ve Somali gibi 17 BM üyesi ülkeyi yetersiz güvenilir veri eksikliği sebebiyle içermiyor.

Tümü Afrika'nın güneyinde bulunan yirmi iki ülke "düşük insani gelişme" kategorisinde yer alıyor. Bu ülkelerin onunda, her beş çocuktan ikisi 40 yaşına kadar yaşayamayacak. Bu oran Zambiya'da her iki çocuktan bir çocuğa denk geliyor. Buna karşılık sıralamada yer alan ilk 20 ülkeden sadece Danimarka ve Amerika Birleşik Devletleri'nde çocukların yüzde onundan azı 60 yaşına kadar yaşayamayacak.

Brezilya, Çin ve Hindistan dahil olmak üzere birçok ülkede, insani gelişme son 30 yılda arttı ancak bazı ülkelerde ise gerileme görülüyor. Toplamda 16 ülkenin insani gelişme endeksi 1990 yılına oranla daha

düşük. Bu ülkelerden üçü olan Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Zambiya ve Zimbabve 1975 yılındaki insani gelişme sıralamalarının da altına düştü.

İklim değişikliğinin, dünyanın yoksulları ve savunmasızları üzerindeki etkilerini ele alan İklim Değişikliğiyle Mücadele: Bölünmüş bir Dünyada İnsani Dayanışma başlıklı bu seneki İnsani Geliş-

me Raporu, enerjinin insani gelişmedeki rolünün, o ülkenin karbondiyoksit salınımlarına yansıdığını belirtiyor.

Rapora göre, İnsani Gelişme Endeksi sıralamasında ilk 20’de yer alan ülkeler 2004 yılında, orta ve düşük insani gelişme kategorisinde yer alan tüm ülkelerden daha fazla karbondiyoksit salımı yaptı. Diğer yandan Çin ve Hindistan ge-

lişmekte olan ülkeler arasında en çok karbondiyoksit salımı yapan ülkeler ancak yine de bu iki ülke 2004 yılında İnsani Gelişme Endeksi’nde en üst sırada yer alan 32 ülkeden – Amerika Birleşik Devletleri hariç – daha az salım yaptılar. Amerika Birleşik Devletleri tek başına Çin ve Hindistan’ın 2004 yılında beraber yaptığı salım kadar çok salım yaptı.

İNSANİ GELİŞME ENDEKSİ

HDI Seviyesi	HDI Seviyesi	HDI Seviyesi
Yüksek insani gelişme	Orta insani gelişme	Düşük insani gelişme
1 İzlanda	71 Dominika	156 Senegal
2 Norveç	72 Saint Lucia	157 Eritrea
3 Avustralya	73 Kazakistan	158 Nijerya
4 Kanada	74 Venezüla	159 Tanzanya
5 İrlanda	75 Kolombiya	160 Gine
6 İsveç	76 Ukrayna	161 Ruanda
7 İsviçre	77 Samoa	162 Angola
8 Japonya	78 Tayland	163 Benin
9 Hollanda	79 Dominik Cumhuriyeti	164 Malawi
10 Fransa	80 Beliz	165 Zambiya
11 Finlandiya	81 Çin	166 Cote d’Ivoire
12 Birleşik Devletler	82 Gıbrata	167 Burundi
13 İspanya	83 Ermenistan	168 Kongo
14 Danimarla	84 Türkiye	169 Etiyopya
15 Avusturya	85 Surinam	170 Çad
16 Birleşik Krallık	86 Ürdün	171 Merkezi Afrika Cumhuriyeti
17 Belçika	87 Peru	172 Mozambik
18 Lüksemburg	88 Lübnan	173 Mali
19 Yeni Zelanda	89 Ekvator	174 Nijer
20 İtalya	90 Filipinler	175 Gine-Bissau
21 Hong Kong, Çin (SAR)	91 Tunus	176 Burkina Faso
22 Almanya	92 Fiji	177 Sierra Leone
23 İsrail	93 Saint Vincent ve Grenadinler	
24 Yunanistan	94 İran	
25 Singapur	95 Paraguay	
26 Kore Cumhuriyeti	96 Gürcistan	
27 Slovenya	97 Guyana	
28 Kıbrıs	98 Azerbaycan	
29 Portekiz	99 Sri Lanka	
30 Brunei Darussalam	100 Maldivler	
31 Barbados	101 Jameika	
32 Çek Cumhuriyeti	102 Cape Verde	
33 Kuveyt	103 El Salvador	

HDI Seviyesi	HDI Seviyesi	HDI Seviyesi
Yüksek insani gelişme	Orta insani gelişme	Düşük insani gelişme
34 Malta	104 Cezayir	
35 Katar	105 Viet nam	
36 Macaristan	106 İşgal altındaki Filistin toprakları	
37 Polonya	107 Endonezya	
38 Arjantin	108 Suriye	
39 Birleşik Arap Emirlikleri	109 Türkmenistan	
40 Şili	110 Nikaragua	
41 Bahreyn	111 Moldova	
42 Slovakya	112 Mısır	
43 Litvanya	113 Özbekistan	
44 Estonya	114 Moğolistan	
45 Letonya	115 Honduras	
46 Uruguay	116 Kırgızistan	
47 Hırvatistan	117 Bolivya	
48 Kosta Rika	118 Guatamala	
49 Bahamalar	119 Gabon	
50 Seyşeller	120 Vanuatu	
51 Küba	121 Güney Afrika	
52 Meksika	122 Tajikistan	
53 Bulgaristan	123 Sao Tome ve Principe	
54 Saint Kitts ve Neviler	124 Botsvana	
55 Tonga	125 Namibya	
56 Libya Arap Cumhuriyeti	126 Fas	
57 Antigua ve Barbuda	127 Ekvitoral Gine	
58 Oman	128 Hindistan	
59 Trinidad ve Tobago	129 Solomon Adaları	
60 Romanya	130 Lao Demokratik Cumhuriyeti	
61 Suudi Arabistan	131 Kamboçya	
62 Panama	132 Myanmar	
63 Malezya	133 Butan	
64 Beyaz Rusya	134 Komoros	
65 Morityus	135 Gana	
66 Bosna Hersek	136 Pakistan	
67 Rusya Federasyonu	137 Moritanya	
68 Arnavutluk	138 Lesoto	
69 Makedonya	139 Kongo	
70 Brezilya	140 Bangladeş	
	141 Swaziland	
	142 Nepal	
	143 Madagaskar	
	144 Kamerun	
	145 Papua Yeni Gine	
	146 Haiti	
	147 Sudan	
	148 Kenya	
	149 Djibouti	
	150 Timor-Leste	
	151 Zimbabve	
	152 Togo	
	153 Yemen	
	154 Uganda	
	155 Gambiya	

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı; İklim değişiklikleri yoksulları vuracak

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tarafından yayınlanan İklim Değişikliğiyle mücadele Raporu, dünyanın en yoksul ülkeleri ve onların en yoksul vatandaşları başta olmak üzere dünyayı aşağıya doğru bir sarmalın içine hapsedebilecek, yüzlerce milyon insanı yetersiz beslenmeyle, su eksikliğiyle, ekolojik tehditlerle ve geçim kaynaklarının yok olmasıyla karşı karşıya bırakabilecek bir “kırılma noktası”na doğru sürüklendiğini savunuyor.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı’nın İnsani Gelişme Raporu, dünyanın, yoksulluğu azaltmada, beslenmede, sağlıkta ve eğitimde benzeri görülmemiş gerilemelere yol açabilecek olan iklim değişikliğinin kalkınmaya etkisi üstünde yoğunlaşması gerektiği konusunda uyarıda bulundu.

İklim Değişikliğiyle Mücadele: Bölünmüş bir Dünyada İnsani Dayanışma başlıklı rapor, küresel ısınma tehdidinin katî bir hesabını ortaya koyuyor. Rapor, dünyanın en yoksul ülkeleri ve onların en yok-

sul vatandaşları başta olmak üzere dünyayı aşağıya doğru bir sarmalın içine hapsedebilecek, yüzlerce milyon insanı yetersiz beslenmeyle, su eksikliğiyle, ekolojik tehditlerle ve geçim kaynaklarının yok olmasıyla karşı karşıya bırakabilecek bir “kırılma noktası”na doğru sürüklendiğini savunuyor.

“İklim değişikliği her ne kadar tüm insanlığa karşı bir tehdit oluşturuyor olsa da, ilk ve en ağır bedelleri ödeyecek olanlar, bugünkü ekolojik borçta hiçbir suçu bulunmayan yoksullar olacaktır” diyor UNDP Başkanı Kemal Derviş.

Rapor, adaptasyon (uyum) üzerine güçlendirilmiş uluslararası işbirliği yoluyla 21. yüzyılda ısınmayı iki derecenin altına (3.6F) zorunlu indirmeyi öngören bir “çift izleme” yaklaşımı sunuyor.

Azaltma konusunda, raporun yazarları, gelişmiş ülkeleri liderlik göstererek 2050 yılına kadar sera gazlarını 1990’lı yıllardaki düzeyden yüzde 80 oranında azaltmaları için çağrıda bulunuyor. Rapor ayrıca bir çeşit karbon vergilendirmesi, daha sıkı bir permi ticareti programı, enerji düzenlemeleri ve düşük karbonlu teknoloji transferinin fi-

nansmanı için uluslararası işbirliğinin savunuculuğunu yapıyor.

Uyum konusunda, rapor, iklim değişikliğiyle mücadelede ortaya çıkan eşitsizliklerin, ülke bazında ve ülkeler arasında daha da geniş eşitsizliklere yolaçan güçlü bir unsur olduğu konusunda uyarıda bulunuyor ve zengin ülkelere, iklim değişikliği uyumunu yoksulluğun azaltılması ile ilgili uluslararası ortaklıklarının merkezine yerleştirme çağrısında bulunuyor.

Rapor, iklim değişikliğinin yoksulları etkileyeceğinin kanıtını sunuyor. Günde 2 doların altına geçinen 2.6 milyar kişiye dikkat çekilen raporda, küresel ısınma yüzünden serbest kalan güçlerin nesiller boyu süren ilerlemeleri durdurabileceği hatta geriletebileceği konusunda uyarılarda bulunuluyor. İklim Değişikliğiyle Mücadele raporunda insani gelişmeye tehdit ola-

rak şunlar gösteriliyor: Aşırı kuraklık, yükselen ısılar ve düzensiz yağışların sebep olduğu tarımsal sistemlerin çökmesi sonucu 600 milyon insanın yetersiz beslenmeyle karşı karşıya kalması. Dünyadaki yoksulluğun en yoğun olduğu Afrika'nın güneyindeki yarı kurak bölgelerde 2060 yılına kadar tarımsal ürünlerde potansiyel yüzde 26 kayıpların olması

2080 yılına kadar 1.8 milyar insanın su sıkıntısı çekmesi. Buzulların erimesi ve yağışların düzeninin değişmesi sonucu Güney Asya ve Kuzey Çin'de ciddi ekolojik krizlerin yaşanması

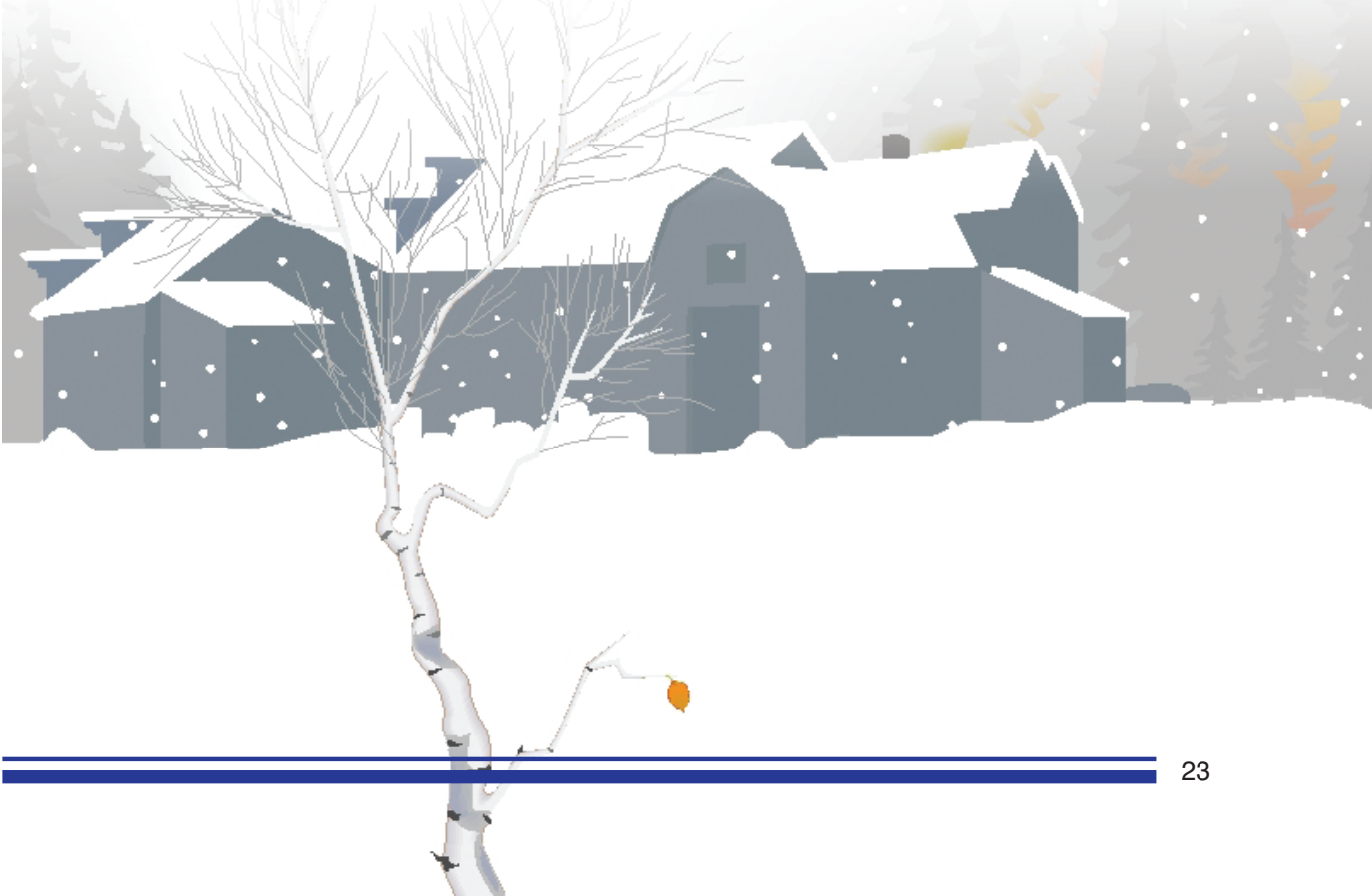
Sel baskınları ve tropikal fırtınalar nedeniyle kıyı şeridinde ve deniz seviyesine yakın bölgelerde yaşayan 332 milyon insanın yerinden olması. 70 milyon Bangladeşli, 22 milyon Vietnamlı ve 6 milyon Mısırlı, küresel ısınmanın sebep oldu-

ğu sel baskınlarından etkilenebilir.

Ortaya çıkan yeni sağlık risklerinin yanı sıra, fazladan 400 milyon kişinin sıtma riskiyle karşı karşıya kalması

Yeni bir araştırmanın kanıtlarını ortaya koyan İnsani Gelişme Raporu yazarları, iklim değişikliğinin insana çıkacak faturasının küçümsendiği görüşünde. Yazarlar, iklim değişikliği ile beraber daha sık ve yoğun yaşanacak olan kuraklık, seller ve fırtınalar gibi iklim olaylarının, yoksulluk ve eşitsizliğin şimdiden en önemli faktörleri olduğunu belirtiyorlar ve küresel ısınma bu etkileri güçlendirecek.

“Milyonlarca insan için bu, yoksulluğa tek yönlü bir bilet ve uzun dönemli dezavantajlar sunan olaylar” diyor rapor. Hayatları tehdit etmek ve acıya sebep vermek dışında bu gibi doğal afetler, tüm varlıkları yok ediyor, yetersiz beslenmeye

sebepliyor ve çocukların okuldan alınmasına yol açıyor. Rapor, Etiyopya’da çocukluğunun ilk dönemleri kuraklığa rastlayan bir çocuğun yüzde 36 daha yetersiz besleneceğini ortaya koyuyor ve bu, iki milyon çocuğun yetersiz beslenmesi anlamına geliyor.

Rapor, tehditlerin, yoksullar üzerindeki ilk etkilerine odaklanırken, iklim değişikliğiyle mücadele etmedeki başarısızlığın gelecek nesilleri ekolojik bir felakete sürükleyebileceği konusunda da uyarıda bulunuyor ve Batı Antartika’daki buz tabakalarının kırılabileceğini, buzulların eriyebileceğini ve insanlığa sistematik tehditler olarak denizlerdeki ekosistemin bozulabileceğini belirtiyor.

Yeni bir iklim modelinden esin alan rapor bu sınırlar içinde kalmak için bir “21. yüzyıl karbon bütçesi/kotası” koymayı öneriyor. Kota, bu hedefe uyumlu sera gazı salımlarının (emisyonlarının) toplam seviyesini sayılara döküyor. Önümüzdeki mücadelenin boyutunu ölçmeyi amaçlayan bir egzersizde, rapor, mevcut eğilimlerin devam etmesi durumunda 21. yüzyıl için hesaplanan karbon bütçesinin 2032 yılına kadar tükeneceğini tahmin ediyor. Yazarlar, mevcut eğilimler devam ettiği takdirde 2 derecelik sınırda kalmak yerine 4 derecelik bir kota ihlalinin olabileceği konusunda uyarıda bulunuyor.

İklim değişikliğinden kaçınmaya uyumlu bir salım yolu için örnek

bir çerçeve kullanan İnsani Gelişme Raporu şu önerilerde bulunuyor:

Gelişmiş ülkeler sera gazı salımlarını 2050 yılına kadar 1990’lı seviyelerin yüzde 80’i kadar ve 2020’ye kadar da yüzde 30 kadar azaltmalı.

Gelişmekte olan ülkeler, salımlarını 2050 yılına kadar 1990’lı seviyelerin yüzde 20’si kadar azaltmalı. Ancak, bu kısıntılar 2020’den sonra yapılmaya başlanmalı ve finans ve düşük karbon transferi yollarıyla uluslararası işbirliği tarafından desteklenmeli.

Bu ölçeğe göre hesaplandığında, yazarlar, gelişmiş ülke hükümetleri tarafından belirlenen hedeflerin gerekenin altında kaldığını görüyor. Rapor ayrıca, en gelişmiş ülkelerin en mütevazı ve iddiasız kısıtlamaları yapmakta bile başarısızlığa uğradığını belirtiyor (bu oran Kyoto Protokol’ünde anlaşmaya varıldığı üzere salımları 1990’lı yılların seviyesinden yüzde 5 oranında azaltmayı öngörüyor). Rapor, iddialı hedeflerin konmuş olduğu durumlarda bile gelişmiş ülkelere çok azının belirtilen iklim güvenlik hedeflerini somut enerji politikalarıyla uyumlu hale getirdiğini belirtiyor.

Ekonomik modelleme çalışmasından yola çıkarak, İnsani Gelişme Raporu, sera gazlarını 450 ppm’de dengelemenin maliyetinin 2030’a kadar dünya gayri safi yurtiçi hasılasının ortalama yüzde 1.6’lık bir

orana sınırlandırılabilirliğini öngörüyor. Rapor tehlikeli iklim değişikliğinden kaçınmanın maliyetini, dünyanın orduya yaptığı mevcut harcamaların üçte ikisinden daha az olacağına dikkat çekiyor.

Afrika’nın güneyinde yaklaşık 550 milyon kişinin enerjiye erişimi yok. Aileler dumanlı taşlar üzerinde bitki ve hayvan gübresiyle yemek yapmaya terk edilirken, gelişmiş ülkelerdeki zenginler enerji faturalarını şişirmekle meşgul. Solunum yolları hastalıklarının bir bölümüne neden olan bu duman, günümüzde çocukların en büyük katili.

İklim Değişikliğiyle Mücadele raporu gezegendeki her yoksulun, bir Amerikalı ya da bir Kanadalı kadar enerji zengini yaşam biçimleri yaşıyor olsalardı, ortaya çıkan kirlilikle 9 gezegene ihtiyaç duyulacağını ortaya koyuyor. Gerçekte, 23 milyon vatandaşıyla Amerika’nın Teksas eyaleti, Afrika’nın güneyinde 750 milyon kişinin toplamının salacağı karbondioksitten daha fazla karbondioksit salıyor, diyor rapor.

Rapor, “iklim değişikliğinin bize öğrettiği en zor dersin tarihi karbon yüklü büyümenin ve zengin ülkelerdeki aşırı tüketimlerin ekolojik olarak sürdürülebilir olmadığıdır” diyerek bitiriyor. Ama yazarlar, “doğru reformlarla, sera gazı emisyonlarını ekonomik büyümeyi feda etmeden sürdürülebilir düzeylere azaltmak için çok geç kalınmadığını” vurguluyor.

Dünya Ekonomisi

AB'de enflasyon endişesi

Avrupa Merkez Bankası, gerektiği takdirde faiz oranlarını yükseltmeye hazır olduğunu bildirdi. Yıllık enflasyonun yüzde 2.6 seviyesine yükselmesi, Avrupa Merkez Bankası'nın faiz artırmaya zorluyor. Bir yıl önce enflasyon oranı aynı dönemde yüzde 1.6 olarak kaydedilmişti.

Avrupa Merkez Bankası'nın Kasım ayı bülteninde yer alan baş yazıda, enflasyon riskinin arttığına görüldüğü durumunda faiz oranlarının yükseltileceği belirtildi. Bununla birlikte, AMB'nin, Euro Bölgesi'nde enflasyon riskinin arttığını düşünse de aynı zamanda ekonominin kapasitesinin altında performans göstermesi ihtimalinin de bulunduğu görüşünde olduğunu belirten ekonomistler, faiz oranlarının bir yıl daha sabit tutulacağını tahmin ediyorlar. AMB'nin yetki alanındaki 13 ülkenin oluşturduğu Euro Bölgesi'nde, temel faiz oranı

uzun zamandır yüzde 4 olarak korunuyor.

Avrupa Birliği Komisyonu'nun yayınladığı ekonomik öngörüye göre AB'de 2007 yılında yüzde 2,9 olması beklenen ekonomik büyüme 2008 ve 2009 yıllarında düşerek yüzde 2,4 olacak. Mali piyasalar-daki çalkantıların önemli bir etken olarak gösterildiği öngöründe işsizlik oranının 2009 yılında yüzde 6,6'ya düşeceği tahmin ediliyor.

Eurostat'ın tahminlerine göre 2007'nin üçüncü üç aylık döneminde GSYİH Euro Alanı'nda yüzde 0,7, AB 27'de yüzde 0,8 oranında arttı. İkinci üç aylık dö-

nemde ise büyüme tahminleri Euro Alanı'nda yüzde 0,3, AB 27'de yüzde 0,5 olmuştu.

Geçen yılın aynı dönemine bakıldığında Euro Alanı'nda yüzde 2,6, AB27'de ise yüzde 2,9 oranında GSYİH büyümesi olduğu görülüyor. Aynı dönemde AB'nin önemli ortaklarından ABD'de GSYİH artış oranı yüzde 1,0, Japonya'da ise yüzde 0,6 oldu.

Eurostat'ın son analizlerine göre AB'de 2007'nin üçüncü üç aylık dönemindeki işsizlik oranı yüzde 7,1 olarak belirlendi. Bu oran geçen yılın aynı döneminde yüzde 8,1 olarak tespit edilmişti.

Ekonomik büyümedeki yavaşlamaya rağmen yıllık ortalama 3 milyon iş yaratılması, Almanya, Polonya ve İspanya'daki ekonomik gelişmelere bağlanıyor.

Aynı dönemde AB'nin önemli ortaklarından ABD'de işsizlik oranı yüzde 4,6, Japonya'da ise yüzde 3,8 oldu.

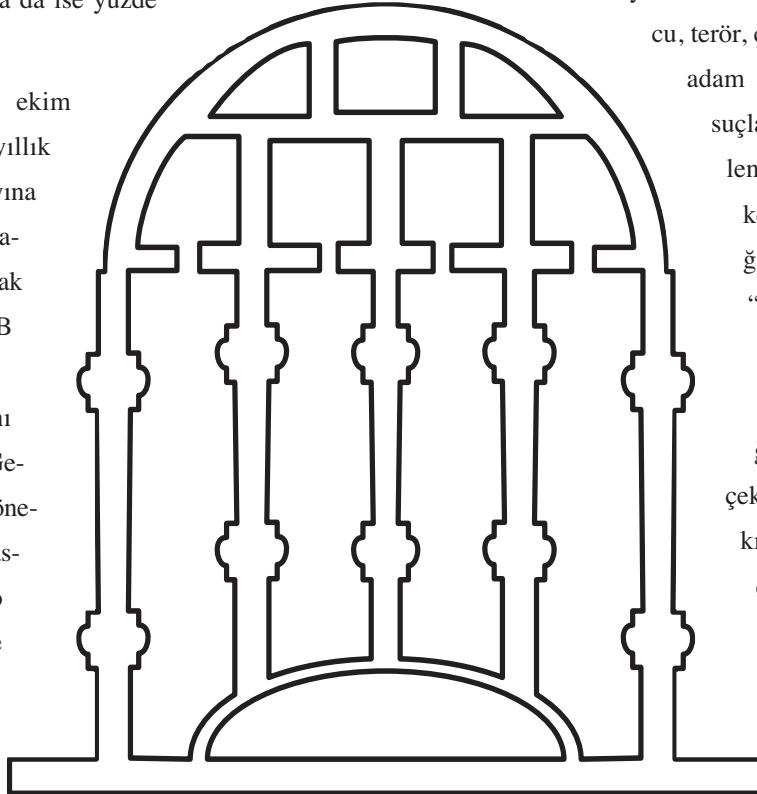
Euro Alanı'nda ekim 2007 itibarıyla yıllık enflasyon eylül ayına göre yüzde 0,5 artarak yüzde 2,6 olarak belirlendi. AB 27'de ise yıllık enflasyon oranı yüzde 2,7 oldu. Geçen yılın aynı döneminde yıllık enflasyon oranı Euro Alanı'nda yüzde 1,6, AB 25'te yüzde 1,8 olarak kaydedilmişti.

En düşük enflasyon oranının kaydedildiği üye ülkeler Malta ve Hollanda yüzde 1,6, Danimarka ve Finlandiya yüzde 1,8 oldu. En yüksek enflasyon oranı Letonya yüzde 13,2, Bulgaristan yüzde 10,6 ve Estonya'da yüzde 8,7 kaydedildi.

FED'in eski Başkanı Alan Greenspan, ABD'de konut fiyatlarının düşmesinin ve satılmayan konut

sayısındaki artışın ABD ekonomisi ve finansal piyasalar için ciddi bir risk yarattığını belirtti.

Greenspan, ABD'de satılmayan 200 - 300 bin adet konutun elden çıkarılmasının, yüksek riskli konut

kredisi sorununun çözümü için önem taşıdığını vurguladı. 900 milyar dolarlık yüksek riskli konut kredisinin sabit getirili menkul kıymet haline geldiğine dikkat çeken Greenspan, satılmayan konut sayısının giderek artmasının bu menkul kıymetlerin fiyatlarının daha da düşmesine yol açtığını söyledi.

Utrecht Üniversitesi tarafından yapılan bir araştırmaya göre, Hollan-

da'nın kara para aklama cenneti olduğu açıklandı. Üniversitede öğretim üyeliği yapan Prof. Dr. Brigette Unger başkanlığında yürütülen çalışmada her yıl yaklaşık 25 milyar Euro kara paranın amlandığı ortaya çıkarıldı. Araştırma verilerinde yüksek kazanç sağlayan uyuşturucu,

terör, çocuk ve kadın ticareti, adam kaçırmaya gibi örgütlü suçlar nedeniyle elde edilen kayıtdışı gelirlerin kontrol altına alınamadığını açıklayan Unger, "Hollanda kara para aklama cennetidir" dedi.

Kanunların suç saydığı eylemlerden para, çek ve hisse senedi gibi kıymetli kağıt veya mal değişimi konusunda gerekli kontrollerin yapılamadığını belirten Unger, bu nedenle en büyük kara para aklama ül-

kelerden birinin Hollanda olduğunu söyledi.

Kimi marka olmuş şirketlerin de kara para aklamada kullanıldığı hatırlatılan açıklamalarda, her yıl dört-beş kez bilgisayar yazılımlarını değiştiren şirketlerin kontrolden uzak kaldığı belirtildi. Açıklamalarda ayrıca, önlem alınmadığı takdirde dünyada dolaşan yaklaşık 2 trilyon dolar kara paranın ekono-

Enflasyon hedefi aştı

Kasım ayında Üretici Fiyatları Genel Endeksinde bir önceki aya göre yüzde 0,89, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 5,78, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 5,65 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 6,75 artış gerçekleşti. Aylık değişim tarım sektöründe yüzde 0,24, sanayi sektöründe ise yüzde 1,06 oldu. En yüksek aylık artış yüzde 11,74 ile kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünlerinde yaşandı. Endekste kapsanan 759 maddeden 309'unun fiyatı arttı. 259 maddenin fiyatı ise düştü.

Kasım ayında Tüketici Fiyatları Genel Endeksi bir önceki aya göre yüzde 1,95, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 8,15, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 8,40 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 8,86 artış gerçekleştirdi. Ana harcama grupları itibarıyla en yüksek aylık artış alkollü içecekler ve tütün grubunda yaşandı. Kasım ayında ana harcama grupları itibarıyla alkollü içecekler ve tütün grubunda yüzde 6,51 artış oldu. Yıllık bazda artış harcama grubu itibarıyla alkollü içecekler ve tütünde yaşandı.

ÜFE	KASIM 2007 (2003=100)	KASIM 2006 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	0,89	-0,29
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	5,78	11,72
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	5,65	11,67
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	6,75	8,60

TÜFE	KASIM 2007 (2003=100)	KASIM 2006 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	1,95	1,29
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	8,15	9,40
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	8,40	9,86
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	8,86	9,44

		2007												2006
		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	
ÜFE	Bir önceki aya göre değişim	-0,05	0,95	0,97	0,80	0,39	-0,11	0,06	0,85	1,02	-0,13	0,89	-0,12	
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	-0,05	0,89	1,88	2,69	3,09	2,98	3,05	3,93	4,98	4,84	5,78	11,58	
TÜFE	Bir önceki aya göre değişim	1,00	0,43	0,92	1,21	0,50	-0,24	-0,73	0,02	1,03	1,81	1,95	0,23	
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	1,00	1,44	2,36	3,60	4,12	3,87	3,11	3,13	4,19	6,08	8,15	9,65	

Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri

Bütçe Gelirleri Kümülatif Gerçekleşmeleri	Ocak - Ekim (Milyon YTL)			
	2006	2007	Artış (yüzde)	2007 Yılı Bütçe Hedefi
Genel Bütçe Gelirleri	136.575	152.653	10.5	184.243
Vergi Gelirleri	112.529	123.833	9.12	158.153
Gelir, Kar ve Ser. Kazanç üzerinden Alınan Vergiler	31.535	37.912	16.8	45.342
Gelir Vergisi	23.332	28.110	16.9	33.418
Gelir Vergisi Tevkifatı	21.028	25.697	18.1	
Kurumlar Vergisi	8.203	9.802	16.3	11.925
KVK Göre Alınan Geçici Vergi	7.509	9.654	22.2	
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	2.896	3.334	13.1	3.640
Motorlu Taşıtlar Vergisi	2.814	3.247	13.3	3.504
Dahilde Mal ve Hizmetlerden Alınan Vergiler	49.729	52.040	4.44	68.828
Dahilde Alınan KDV	13.650	13.966	2.26	20.200
Özel Tüketim Vergisi	30.596	31.711	3.51	41.070
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergileri	2.172	2.616	16.9	3.110
Dış Ticaretten Alınan Vergiler	22.532	23.657	4.75	32.053
İthalde Alınan KDV	20.778	21.586	3.74	29.583
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.625	7.174	77.3	7.818
Harcamalar	144.336	168.213	14.1	204.988

EKONOMİK VERİLER

	2006	2005	2004	2003	2002	2001
GSMH (Cari fiyatlarla Trilyon TL)	575.784	486.401	428.932	356.681	275.032	176.484
GSMH (milyon/dolar)	399.673	360.876	299.475	239.235	179.898	145.693
GSMH (Değişim Hızı 1987 fiyatlarıyla %)	6.0	7.6	9.9	5.9	7.9	-9.5
Kişibaşına GSMH (ABD Doları)	5.477	5.008	4.172	3.383	2.598	2.123
Üretim Endeksi	137.6	130.0	123.4	112.4	103.3	94.4
Toplam İhracat (milyon/dolar)	85.279	73.476	63.167	47.253	36.059	31.334
Toplam ithalat (milyon/dolar)	137.321	116.774	97.540	-22.087	51.584	41.399
Dış Ticaret Dengesi (milyon/dolar)	-52.042	-43.298	-34.373	69.340	-15.495	-10.065
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı %	67.4	63.0	64.8	68.1	69.9	75.7
İşsizlik Oranı (%)	9.9	10.3	10.3	10.5	10.6	8.5
Kamu Net Borç Stoku (milyon/dolar)	257.811	269.137	272.161	251.106	216.037	159.752
İç Borç Stoku (milyon YTL)	265.915	257.535	233.864	201.319	154.798	125.458
Dış Borç Stoku (milyon/dolar)	97.290	90.507	97.885	95.581	102.017	63.911
Merkezi Yönetim Borç Stoku (milyar/dolar)	245.5	247.1	235.8	202.6	148.5	123.6
Cari İşlemler Dengesi (milyon/dolar)	-31.460	-22.708	-15.604	-6.808	-1.789	3.390

	2007		2006		2005
(Bin YTL)	9 Kasım	2 Ekim	29 Aralık	10 Kasım	30 Aralık
Emisyon	26.350.950	26.258.737	26.815.151	22.933.608	19.612.019
Para Arzı					
- M1	71.777.053	72.596.015	72.162.564	41.528.147	61.936.598
- M2	334.322.737	330.981.316	297.481.073	179.805.650	237.948.998
- M3	360.023.885	356.790.147	319.835.684	189.388.300	260.614.096
Yurtiçi Kaynaklı YTL Mevduat	199.611.603	198.646.233	170.474.497	166.523.498	145.191.416
- Vadeli Tasarruf	140.626.052	139.798.699	116.115.442	117.089.277	91.839.161
- Vadesiz Tasarruf	12.548.375	12.413.835	12.696.379	10.829.342	11.509.544
- Vadeli Ticari	25.676.439	24.407.702	21.538.607	21.188.226	19.548.113
- Vadesiz Ticari	10.029.021	9.381.154	10.116.353	8.710.118	11.972.114
- Resmi Mevduat	10.731.716	12.644.843	10.007.716	8.706.535	10.322.484
Kredi Stoku	213.271.894	212.459.132	177.277.439	169.358.780	126.491.125
- Tüm Banka Kredileri	213.271.894	212.459.132	177.277.439	169.358.780	126.491.125
- M.B. Kredileri	0	0	0	0	0
Bank. El. Tah. ve Bono	152.507.465	148.426.816	136.710.420	140.478.481	130.632.109

Mevzuat Değişiklikleri

- 02 Kasım 2007** - 2007/12756 4760 Sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa Ekli (I) ve (III) Sayılı Listelerde Yer Alan Mallarda Uygulanan Özel Tüketim Vergisine İlişkin Karar
- 05 Kasım 2007** - Bankalarda Bağımsız Denetim Kuruluşlarınca Gerçekleştirilecek Bilgi sistemleri Denetimine İlişkin Rapor Formatı Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- 07 Kasım 2007** - Terörün Finansmanına Yönelik Şüpheli İşlemlerin Bildirimi Genel Tebliği
- 17 Kasım 2007** - Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 377)
- Bir Kısım Motorlu Karayolu Taşıtlarının Piyasadan Çekilmesine İlişkin Tebliğ (No: 49)
- İhracat, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resmi ve Harç İstisnası Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (İhracat: 2007/11)
- 18 Kasım 2007** - Transfer Fiyatlandırması Yoluyla örtülü Kazanç Dağıtımı Hakkında Genel Tebliğ (Seri No:1)
- 21 Kasım 2007** - Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Mesleklerine İlişkin Haksız Rekabet ve Reklam Yasağı Yönetmeliği
- Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- 22 Kasım 2007** - Enerji Piyasasında Faaliyet Gösteren Gerçek ve Tüzel Kişilerin Bağımsız Denetim Kuruluşlarınca Denetlenmesi Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No:5)
- 23 Kasım 2007** - İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2007/18)
- Gümrük Vergisi Askıya alınması ve Avrupa Birliği Tarafından Tarife Kontenjanı Açılması Planlanan Ürünlere İlişkin Tebliğ (İthalat: 2007/26)
- 28 Kasım 2007** - 5711 Kt Mülkiyeti Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun
- İhracı Kayda Bağlı Mallara İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (İhracat: 2007/12)

Vergi Takvimi

- 07.12.2007** - Kasım 2007 Dönemi Çeklere Ait Değerli Kağıtlar Vergisi Bildirimi ve Ödemesi
- 10.12.2007** - 16-30 Kasım Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödemesi
- 13.12.2007** - 16-30 Kasım Dönemine Ait Noterlerce Yap. Makbuz Karşılığı Öde. Ait Bildirimlerin Verilmesi ve Ödenmesi
- 17.12.2007** - Kasım 2007 Dönemine Ait Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödemesi
- 17.12.2007** - Kasım 2007 Dönemine Ait Gider Vergilerinin (BSMV) Beyanı ve Ödemesi
- 17.12.2007** - Kasım 2007 Dönemine Ait Özel İletişim Vergisi Beyanı ve Ödemesi
- 17.12.2007** - Kasım 2007 Dönemine Ait Kolalı Gazoz, Alkollü İçecekler ve Tütün Mamullerine İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödemesi
- 17.12.2007** - Kasım 2007 Dönemine Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödemesi
- 17.12.2007** - Kasım 2007 Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi Bildirimi ve Ödemesi
- 24.12.2007** - Kasım 2007 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajının ve Damga Vergisinin Muhtasar Beyanname ile Beyanı
- 24.12.2007** - Kasım 2007 Dönemine Ait Kurumlar Vergisi Stopajının Muhtasar Beyanname ile Beyanı
- 24.12.2007** - Kasım 2007 Dönemine Ait Katma Değer Vergisi Beyanı
- 24.12.2007** - Kasım 2007 Dönemine Ait İlan ve Reklam Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 24.12.2007** - Kasım 2007 Dönemine Ait Şans Oyunları Vergisi Beyanı ve Ödemesi
- 24.12.2007** - Kasım 2007 Dönemine Ait Yarışma ve Çekilişlerle Futbol Müsabakalarına ve At Yarışlarına Ait Müşterek Bahislerle İlgili İntikal Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 24.12.2007** - Kasım 2007 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Beyanı
- 25.12.2007** - 1-15 Aralık Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödemesi
- 25.12.2007** - 1-15 Aralık Dönemine Ait Noterlerce Yap. Makbuz Karşılığı Öde. Ait Bildirimlerin Verilmesi ve Ödenmesi
- 26.12.2007** - Kasım 2007 Dönemine Ait Muhtasar Beyanname ile Beyan Edilen Gelir Vergisi Stopajının ve Damga Vergisinin Ödemesi
- 26.12.2007** - Kasım 2007 Dönemine Ait Kurumlar Vergisi Stopajının Ödemesi
- 26.12.2007** - Kasım 2007 Dönemine Ait Katma Değer Vergisi Ödemesi
- 26.12.2007** - Kasım 2007 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Ödemesi
- 31.12.2007** - 2008 Yılında Kullanılacak Olan Yasal Defterlere İlişkin Açılış Tasdiki
- 31.12.2007** - Kasım 2007 Dönemine Ait Haberleşme Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 31.12.2007** - SSK (Kasım 2007) Sigorta Primlerinin Ödenmesi
- 31.12.2007** - Bağ-Kur Sigortalılarının Aralık 2007 Sigorta Primi ve Sağlık Sigorta Primlerinin Ödenmesi

Kasım 2007 Kronoloji

01 Kasım Hakkari'de bayraklarla yürüten 20 bin kişi terörü lanetledi.

02 Kasım Başbakan Erdoğan, Ankara'ya gelen ABD Dışişleri Bakanı Rice'a, PKK'yı bitirme planını sordu. Rice, ortak düşman dediği PKK ile mücadelenin iki katına çıkarılacağını söyledi.

03 Kasım Genişletilmiş Irak'a komşu ülkeler dışişleri bakanları İstanbul zirvesi yapıldı.

04 Kasım Hakkari Dağlıca'daki çatışmada PKK tarafından rehin alınan 8 askeri, PKK'lılar bölgeye giden DTP'li'lere teslim etti.

05 Kasım Erdoğan - Bush görüşmesinde ABD anlık istihbarat paylaşımı taahhüt etti. Tespit edilen PKK grubunun Türkiye'ye bildirilmesi sonucunda TSK'nın müdahale etmesi öngörüldü.

06 Kasım AB Komisyonu, Türkiye ile ilgili İlerleme Raporunu yayınladı. Raporda, Türkiye'de reformların yavaşladığı ifade edildi.

07 Kasım Ham petrolün varil fiyatı 98 doları aşarak tüm zamanların rekorunu kırdı.

08 Kasım DTP'nin İstiklal Marşı'nın okunmadığı kongresinde Genel Başkanlığa Nurettin Demirtaş seçildi.

09 Kasım Suudi Arabistan Kralı Abdullah Bin Abdülaziz, 9 uçak ve kalabalık bir heyetle Ankara'ya geldi. Gül ve Erdoğan'la görüşen Kral'a Devlet Şeref Madalyası verildi.

10 Kasım Sekiz askeri teslim alan heyette bulunan ve daha sonra kocasının PKK yöneticisi olduğu anlaşılan DTP'li Fatma Kurtulan'ın PKK kamplarında silahlı eğitim alırken çekilmiş fotoğrafları yayımlandı.

11 Kasım PKK'nın 12 askeri şehit ettiği Dağlıca saldırısında kaçırılan ve daha sonra teslim edilen 8 asker askeri mahkemece tutuklandı.

12 Kasım Fırtına yüzünden Karadeniz'de 4 gemi battı. Fuel oil yüklü bir gemideki 1300 ton yakıt karadenize aktı.

13 Kasım TOBB'un öncülük ettiği Filistin'e sanayi bölgesi kurulması projesine Gül, Abbas ve Peres tarafından imza atıldı.

14 Kasım Merkez Bankası Para Politikası Kurulu, borç-

lanma faiz oranını 0.50 puan indirerek yüzde 16,25'e, borç verme faiz oranını ise 0,75 puan indirerek yüzde 20,75'e çekti.

15 Kasım Başbakan Erdoğan, terörle mücadelede tavrımız önce silahların bırakılmasıdır dedi.

16 Kasım Milli Piyango Genel Müdürü İhya Balak, kurum eski müfettişi tarafından makamında öldürüldü.

17 Kasım Daha önce iki yıl ceza alan milli atlet Süreyya Ayhan'ın yine doping maddesi kullandığı tespit edildi. Ayhan'ın uluslararası kurallara göre ömür boyu yarışmalardan men edilmesi bekleniyor.

18 Kasım Türk, Yunan ve Azeri liderler sınırda buluşarak Türkiye-Yunanistan doğalgaz boru hattını açtı.

19 Kasım Hükümet, TRT Genel Müdürlüğü için daha önce Sezer'in ik kez veto ettiği Ulaştırma Bakanlığı Müsteşarı İbrahim Şahin'i aday gösterdi.

20 Kasım Edirne'de Tunca ve Meriç nehirleri taşı, yüzlerce ev ve tesis sular altında kaldı.

21 Kasım Milli futbol takımı Bosna Hersek'i yenerek 2008 Avrupa Kupası finallerine katılmaya hak kazandı.

22 Kasım 2008 yılı bütçesi TBMM Plan ve Bütçe komisyonu'nda 222.6 milyar YTL'ye bağlandı, bütçe açığı ise 18 milyar YTL öngörüldü.

23 Kasım Anayasa Mahkemesi, DTP'nin kapatılması için Yargıtay Başsavcılığı'nca yapılan başvuruyu kabul etti.

24 Kasım BM Kalkınma Programı Başkanı Derviş, küreselleşmenin adil hale getirilmesi gerektiğini söyledi.

25 Kasım İzmir'de dur ihbarına uymayan 20 yaşındaki genç polis kurşunuyla öldürüldü.

26 Kasım ABD Kuzey Irak'taki askeri gücünü artırdı.

27 Kasım Annapolis'te biraraya gelen ABD Başkanı Bush, İsrail Başbakanı Olmert ve Filistin Devlet Başkanı Abbas, Filistin sorununun 2008'in sonuna kadar topyekün çözüm bulma hedefi üzerinde anlaştı.

28 Kasım İstanbul'da yol çalışması yapan bir kepçenin İMKB'ye giden fiberoptik kabloyu koparması sonucu borsa uzun süre kapalı kaldı.

29 Kasım Almanya kırmızı bültenle aranan PKK'lı iki teröristi Türkiye'ye iade etti.

30 Kasım İstanbul-Isparta seferi yapan Atlasjet Havayollarına ait MD 83 tipi yolcu uçağı düştü. Uçakta bulunan 57 kişi hayatını kaybetti.